

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ROLNICTWO
W WOJEWÓDZTWIE WIELKOPOLSKIM
W 2015 R.

AGRICULTURE
IN WIELKOPOLSKIE VOIVODSHIP
IN 2015

Informacje i opracowania statystyczne
Statistical information and elaborations

POZNAŃ, 2016

KOMITET REDAKCYJNY URZĘDU STATYSTYCZNEGO W POZNANIU   **EDITORIAL BOARD OF STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ**

Przewodniczący   **President**

Jacek Kowalewski

Redaktor główny   **Editor in chief**

Tomasz Klimanek

Członkowie   **Members**

Danuta Brzozowska, Małgorzata Gniot, Piotr Jastrzębski, Jolanta Konieczna, Ewa Kowalka,
Kazimierz Kruszka, Arleta Olbrot-Brzezińska, Artur Owczarkowski, Dorota Stachowiak

Sekretarz   **Secretary**

Emilia Bogacka

Opracowanie, grafika i skład komputerowy: *Compilation, graphic and setting:*
Dział Opracowań Zbiorczych   *Division of Aggregate Studies*
w Wielkopolskim Ośrodku Badań Regionalnych   *in Regional Surveys Centre of Wielkopolska*

Prosimy o podanie źródła przy publikowaniu danych   **When publishing data of Statistical Office**
Urzędu Statystycznego   **– please indicate source**

ISSN 1733-6929

URZĄD STATYSTYCZNY W POZNANIU
STATISTICAL OFFICE IN POZNAŃ

ul. Wojska Polskiego 27/29, 60-624 POZNAŃ

Kontakt: tel. 61 27 98 200,

Contact fax 61 27 98 100

e-mail: SekretariatUSPOZ@stat.gov.pl

Adres w Internecie: <http://poznan.stat.gov.pl>

Internet address

Cena 18,00 zł

Price

PRZEDMOWA

Publikacja *Rolnictwo w województwie wielkopolskim* jest opracowaniem cyklicznym. Tegoroczna edycja opracowania daje kompleksowy opis rolnictwa w województwie wielkopolskim w roku 2015. Zestawienie aktualnych wyników z danymi z lat poprzednich umożliwia obserwację kierunku zachodzących zmian i stopnia osiągniętego rozwoju.

W opracowaniu zawarto podstawowe informacje o efektach produkcyjnych rolnictwa, jak też o warunkach produkcyjno-ekonomicznych tej dziedziny gospodarki, uzyskane na podstawie zbiorczych wyników sprawozdawczości, badań reprezentacyjnych i spisów rolnych oraz szacunków i ocen rzeczoznawców.

Publikacja składa się z uwag ogólnych, komentarza analitycznego oraz części tabelarycznej. W uwagach ogólnych omówiono podstawowe definicje i pojęcia związane ze statystyką rolnictwa. W syntezie przedstawiono wyniki analizy porównawczej produkcji rolniczej w województwie wielkopolskim na tle kraju i lat poprzednich, ukazując je w ujęciach sektorowych. Część tabelaryczna zawiera informacje o: użytkowaniu gruntów, produkcji roślinnej, pogłowie zwierząt gospodarskich, produkcji zwierzęcej, skupie produktów rolnych, cenach produktów rolnych i czynnikach rozwoju produkcji rolniczej.

Przekazując Państwu publikację *Rolnictwo w województwie wielkopolskim w 2015 r.*, mamy nadzieję, że zawarte w niej informacje okażą się pomocne przy ocenie aktualnego stanu rolnictwa w województwie wielkopolskim i zainspirują do dalszej analizy tej problematyki.

Dyrektor

Urzędu Statystycznego w Poznaniu

dr Jacek Kowalewski

PREFACE

The publication Agriculture in Wielkopolskie Voivodship is a periodical study. The present edition of the publication provides a complex description of agriculture in Wielkopolskie Voivodship in 2015. The comparison of the current results with data from previous years enables to trace the direction of ongoing changes and the level of achieved development.

The present issue contains basic information concerning results of the agricultural production as well as of production and economic conditions of this sector of the economy. The results obtained were based on the collective output of reports, sample surveys, agricultural censuses, estimates and assessments made by experts.

The publication consists of general notes, an analytical commentary and a table part. In the general notes, basic definitions and notions connected with agricultural statistics were described. The results of comparative analysis of agricultural output in Wielkopolskie Voivodship were presented in the commentary. These results, including the breakdown by sectors, were compared with the whole country and previous years' outputs. The table part contains information on land use, crop output, farm animal stocks, animal production, procurement of agricultural products, prices of agricultural products and factors of development of agricultural production.

Handing over to your hands the publication Agriculture in Wielkopolskie Voivodship in 2015, we would like to express our hope, that the information it contains will be useful for an assessment of the current state of agriculture in the Wielkopolskie Voivodship and it will inspire readers to analysis of agricultural problems.

*Director
of the Statistical Office in Poznań*

Jacek Kowalewski, PhD

Poznań, July 2016

SPIS RZECZY

CONTENTS

		Str. Page
PRZEDMOWA.....	<i>PREFACE</i>	3–4
OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH.....	<i>SYMBOLS</i>	9
SKRÓTY.....	<i>ABBREVIATIONS</i>	9
UWAGI OGÓLNE.....	<i>GENERAL NOTES</i>	10
WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA.....	<i>RESULTS OF SURVEYS – SYNTHETIC</i>	16
1. Użytkowanie gruntów w gospodarstwach rolnych	<i>1. Land use in agricultural farms</i>	16
2. Produkcja roślinna	<i>2. Crop production</i>	17
2.1. Warunki agrometeorologiczne.....	<i>2.1. Agrometeorological conditions</i>	17
2.2. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych.....	<i>2.2. Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers</i>	18
2.3. Powierzchnia zasiewów.....	<i>2.3. Sown area</i>	19
2.4. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych.....	<i>2.4. Main agricultural crops production</i>	20
2.5. Województwo wielkopolskie na tle krajowej produkcji głównych ziemiopłodów rolnych w 2015 r..	<i>2.5. Wielkopolskie Voivodship against the background of domestic main agricultural crops production in 2015</i>	25
2.6. Produkcja ogrodnicza.....	<i>2.6. Horticultural production</i>	27
2.7. Produkcja pasz z trwałych użytków zielonych i polowych upraw pastewnych.....	<i>2.7. Production of feed from permanent green land and field feed plants</i>	29
3. Produkcja zwierzęca	<i>3. Animal production</i>	31
3.1. Bydło.....	<i>3.1. Cattle</i>	31
3.2. Owce.....	<i>3.2. Sheep</i>	33
3.3. Trzoda chlewna.....	<i>3.3. Pigs</i>	33
3.4. Drób.....	<i>3.4. Poultry</i>	35
4. Skup wybranych produktów rolnych i ich ceny	<i>4. Procurement of selected agricultural products and their prices</i>	36
4.1. Zboża.....	<i>4.1. Cereals</i>	36
4.2. Ziemniaki.....	<i>4.2. Potatoes</i>	37
4.3. Buraki cukrowe.....	<i>4.3. Sugar beets</i>	37
4.4. Rzepak i rzepik.....	<i>4.4. Rape and turnip rape</i>	37
4.5. Żywiec wołowy (bez cieląt).....	<i>4.5. Cattle for slaughter (excluding calves)</i>	38
4.6. Żywiec wieprzowy.....	<i>4.6. Pigs for slaughter</i>	38
4.7. Żywiec drobiowy.....	<i>4.7. Poultry for slaughter</i>	39
4.8. Mleko.....	<i>4.8. Milk</i>	39
4.9. Jaja konsumpcyjne.....	<i>4.9. Consumer eggs</i>	39
5. Wartość produkcji rolniczej	<i>5. Value of agricultural output</i>	39

SPIS TABLIC

LIST OF TABLES

TABLICE W WYNIKACH BADAŃ – SYNTEZIE

TABLES IN RESULTS OF SURVEYS –
– SYNTHETIC

		Tabl. Table	Str. Page
Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory zbóż (2010, 2014, 2015).....	Sown area, cereals yields and harvests (2010, 2014, 2015).....	I	20
Struktura uprawy zbóż (2010, 2014, 2015)	Structure of cereals crops (2010, 2014, 2015).....	II	20
Powierzchnia uprawy, plony i zbiory ziemniaków (2010, 2014, 2015)	Crop area, yields and harvests of potatoes (2010, 2014, 2015).....	III	22
Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory buraków cukrowych (2010, 2014, 2015)	Sown area, yields and harvests of sugar beets (2010, 2014, 2015).....	IV	23
Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory roślin oleistych (2010, 2014, 2015)	Sown area, yields and harvests of oil-bearing plants (2010, 2014, 2015)	V	24
Województwo wielkopolskie na tle krajowej produkcji głównych ziemiopłodów (2014, 2015).....	Wielkopolskie Voivodship against the background of domestic main crops production (2014, 2015).....	VI	26
Powierzchnia paszowa (2010, 2014, 2015).....	Feeds production (2010, 2014, 2015)	VII	29
Powierzchnia, plony i zbiory z trwałych użytków zielonych (2014, 2015).....	Area, crop production and yields from permanent green land (2014, 2015)	VIII	30
Powierzchnia zasiewów, plony i zbiory polowych upraw pastewnych w plonie głównym (2014, 2015)	Sown area, crop production and yields of field feed plants in the main yield (2014, 2015).....	IX	31
Struktura pogłowia drobiu (2014, 2015)	Structure of poultry stocks (2014, 2015).....	X	35
Przeciętne ceny roczne podstawowych produktów rolnych w skupie i na targowiskach w 2015 r.....	Average procurement and marketplace year prices of basic agricultural products in 2015	XI	36

TABLICE PRZEGLĄDOWE

REVIEW TABLES

		Tabl. Table
Województwo na tle kraju w 2015 r.	Voivodship on the background of the country in 2015	1
Wybrane dane o rolnictwie (2010, 2014, 2015).....	Selected data on agriculture (2010, 2014, 2015)	2
Powierzchnia użytków rolnych według rodzajów użytków (2010, 2014, 2015).....	Agricultural land area by land type (2010, 2014, 2015).....	3
Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych w przeliczeniu na czysty składnik (2013/2014, 2014/2015).....	Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers in terms of pure ingredient (2013/2014, 2014/2015).....	4
Ciągniki rolnicze (2010, 2013)	Agricultural tractors (2010, 2013)	5
Powierzchnia zasiewów (2010, 2014, 2015)	Sown area (2010, 2014, 2015).....	6
Produkcja ziemiopłodów rolnych (2014, 2015).....	Agricultural crop output (2014, 2015)	7
Zbiory zielonek (2014, 2015)	Green fodder production (2014, 2015)	8
Produkcja siana z łąk według pokosów (2014, 2015)..	Meadow hay output by crops (2014, 2015)	9
Produkcja ziemiopłodów ogrodniczych (2014, 2015) ..	Horticultural crop output (2014, 2015).....	10
Pogłowia bydła według grup wiekowo-użytkowych (2010, 2014, 2015)	Cattle stocks by category (2010, 2014, 2015).....	11

	<u>Tabl.</u> <u>Table</u>
Dynamika pogłowia bydła według grup wiekowo-użytkowych (2010, 2014, 2015)	<i>Indices of cattle stocks by category (2010, 2014, 2015).....</i> 12
Pogłowie bydła i owiec według sektorów i form własności w grudniu 2015 r.....	<i>Cattle and sheep stocks by sectors and forms of ownership in December 2015.....</i> 13
Pogłowie trzody chlewnej według grup produkcyjno-użytkowych (2010, 2014, 2015).....	<i>Pig stocks by category (2010, 2014, 2015).....</i> 14
Dynamika pogłowia trzody chlewnej (2010, 2014, 2015).....	<i>Indices of pig stocks (2010, 2014, 2015).....</i> 15
Pogłowie trzody chlewnej według sektorów i form własności w grudniu 2015 r.....	<i>Pig stocks by sectors and forms of ownership in the end of December 2015.....</i> 16
Drób (2010, 2014, 2015)	<i>Poultry (2010, 2014, 2015).....</i> 17
Produkcja żywca rzeźnego (2010, 2013, 2014)	<i>Production of animals for slaughter (2010, 2013, 2014).....</i> 18
Produkcja mięsa, tłuszczów i podrobów (2010, 2013, 2014).....	<i>Production of meat, fats and pluck (2010, 2013, 2014).....</i> 19
Produkcja mleka krowiego, jaj kurzych i wełny (2010, 2013, 2014).....	<i>Production of cows' milk, hen eggs and wool (2010, 2013, 2014).....</i> 20
Skup ważniejszych produktów rolnych (2010, 2014, 2015).....	<i>Procurement of major agricultural products (2010, 2014, 2015).....</i> 21
Skup ważniejszych produktów rolnych w przeliczeniu na jednostki zbożowe (2010, 2014, 2015).....	<i>Procurement of major agricultural products in terms of cereal units (2010, 2014, 2015).....</i> 22
Skup zbóż i ziemniaków w latach gospodarczych (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015)	<i>Procurement of cereals and potatoes in farming years (2012/2013, 2013/2014, 2014/2015).....</i> 23
Wartość skupu produktów rolnych (2010, 2014, 2015; ceny bieżące).....	<i>Procurement value of agricultural products (2010, 2014, 2015; current prices).....</i> 24
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych (2010, 2014, 2015).....	<i>Average procurement prices of major agricultural products (2010, 2014, 2015).....</i> 25
Przeciętne ceny skupu ważniejszych produktów rolnych według miesięcy (2014, 2015)	<i>Average procurement prices of major agricultural products by months (2014, 2015).....</i> 26
Wskaźniki cen skupu ważniejszych produktów rolnych według miesięcy (2014, 2015).....	<i>Procurement prices indices of major agricultural products by months (2014, 2015).....</i> 27
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach (2010, 2014, 2015).....	<i>Average marketplace prices received by farmers (2010, 2014, 2015).....</i> 28
Przeciętne ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach według miesięcy (2010, 2014, 2015)	<i>Average marketplace prices received by farmers by months (2010, 2014, 2015).....</i> 29
Relacje cen w rolnictwie (2014, 2015).....	<i>Price relations in agriculture (2014, 2015).....</i> 30
Produkcja rolnicza (2010, 2013, 2014; ceny stałe).....	<i>Agricultural output (2010, 2013, 2014; constant prices).....</i> 31
Produkcja rolnicza (2013, 2014; ceny stałe z 2013 r.)	<i>Agricultural output (2013, 2014; constant prices in 2013).....</i> 32
Dynamika globalnej, końcowej i towarowej produkcji rolniczej (2010, 2013, 2014; ceny stałe)	<i>Indices of gross, final and market agricultural output (2010, 2013, 2014; constant prices).....</i> 33
Struktura globalnej i towarowej produkcji rolniczej (2010, 2013, 2014; ceny stałe)	<i>Structure of gross and market agricultural output (2010, 2013, 2014; constant prices).....</i> 34

SPIS WYKRESÓW

LIST OF GRAPHS

		<u>Str.</u> <u>Page</u>
1.	Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2015 r.	16
	<i>Structure of land use in agricultural farms in 2015....</i>	
2.	Struktura użytków rolnych w gospodarstwach rolnych w 2015 r.	17
	<i>Structure of agricultural land on agricultural farms in 2015.....</i>	
3.	Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych na 1 ha użytków rolnych (2013/2014–2014/2015).....	19
	<i>Consumption of mineral or chemical and lime fertilizers per 1 ha of agricultural land (2013/2014–2014/2015)</i>	
4.	Struktura zasiewów ogółem w 2015 r.	19
	<i>Structure of total sown area in 2015.....</i>	
5.	Struktura uprawy zbóż w rolnictwie ogółem w 2015 r.	21
	<i>Structure of total cereal crops in agriculture in 2015</i>	
6.	Plony zbóż w 2015 r.	22
	<i>Yields of cereals in 2015.....</i>	
7.	Plony ziemniaków w 2015 r.	23
	<i>Yields of potatoes in 2015.....</i>	
8.	Plony buraków cukrowych w 2015 r.	24
	<i>Yields of sugar beets in 2015.....</i>	
9.	Plony rzepaku i rzepiku w 2015 r.	25
	<i>Yields of rape and agrimony in 2015.....</i>	
10.	Struktura zbiorów warzyw w 2015 r.	27
	<i>Structure of vegetables production in 2015.....</i>	
11.	Struktura zbiorów owoców z drzew w 2015 r.	28
	<i>Structure of tree fruits production in 2015.....</i>	
12.	Struktura zbiorów owoców jagodowych w 2015 r.	28
	<i>Structure of berry fruits production in 2015.....</i>	
13.	Struktura pogłowia bydła według sektorów i form własności w 2015 r.	32
	<i>Structure of cattle stocks by sectors and form of ownership in 2015.....</i>	
14.	Struktura stada bydła w grudniu 2015 r.	32
	<i>Structure of cattle herd in December 2015.....</i>	
15.	Struktura pogłowia owiec według sektorów i form własności w 2015 r.	33
	<i>Structure of sheep stocks by sectors and form of ownership in 2015.....</i>	
16.	Struktura pogłowia trzody chlewnej według sektorów i form własności w 2015 r.	34
	<i>Structure of pig stocks by sectors and form of ownership in 2015.....</i>	
17.	Struktura pogłowia trzody chlewnej (2014–2015).....	35
	<i>Structure of pig stocks (2014–2015).....</i>	
18.	Ceny skupu żywca wieprzowego (2014–2015).....	38
	<i>Procurement prices of pigs for slaughter (2014–2015)</i>	

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH SYMBOLS

Kreska	(-)	-	zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Zero:	(0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,5; <i>magnitude not zero, but less than 0,5 of a unit;</i>
	(0,0)	-	zjawisko istniało w wielkości mniejszej od 0,05. <i>magnitude not zero, but less than 0,05 of a unit.</i>
Kropka	(.)	-	zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak	(x)	-	wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
„W tym” ”Of which”		-	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>
Comma	(.)	-	used in figures presents decimal point.

SKRÓTY ABBREVIATIONS

zł	=	złoty	cd.	=	ciąg dalszy
zl	=	zloty	cont.	=	continued
tys.	=	tysiąc	dok.	=	dokończenie
thous.	=	thousand	cont.	=	continued
mln	=	million <i>million</i>	np.	=	na przykład
			e.g.	=	for example
szt.	=	sztuka	nr (Nr)	=	numer
pp		<i>head, piece, unit</i>	No.	=	number
pkt	=	punkt <i>point</i>	poz.	=	pozycja
p.proc.	=	punkt procentowy	r.	=	rok
pp	=	<i>percentage point</i>	tabl.	=	tablica <i>table</i>
kg	=	kilogram <i>kilogram</i>	tj.	=	to jest
dt	=	decytona <i>deciton</i>	i.e.	=	<i>that is</i>
t	=	tona <i>tonne</i>	ust.	=	ustęp
ha	=	hektar <i>hectare</i>	Dz. U.	=	Dziennik Ustaw <i>Journal of Laws</i>
°C	=	stopień Celcjusza <i>centigrade</i>	z późn. zm.	=	z późniejszymi zmianami
l	=	litr <i>litre</i>	PKD	=	Polska Klasyfikacja Działalności <i>Polish Classification of Activities</i>
hl	=	hektolitr <i>hectolitre</i>	GUS	=	Główny Urząd Statystyczny
			CSO	=	<i>Central Statistical Office</i>

UWAGI OGÓLNE

1. Prezentowane informacje opracowano **metodą rodzaju działalności**. Dotyczą one działalności rolniczej w zakresie produkcji roślinnej i zwierzęcej prowadzonej przez podmioty gospodarcze niezależnie od sekcji PKD 2007, do której są zaliczane.

2. **Gospodarstwo rolne** to jednostka wyodrębniona pod względem technicznym i ekonomicznym, posiadająca odrębne kierownictwo (użytkownik lub zarządzający) i **prowadząca działalność rolniczą**.

Gospodarstwo indywidualne to gospodarstwo rolne użytkowane przez osobę fizyczną. Gospodarstwa indywidualne obejmują:

- gospodarstwa o powierzchni 1 ha i więcej użytków rolnych;
- gospodarstwa o powierzchni poniżej 1 ha użytków rolnych (w tym nieposiadające użytków rolnych) prowadzące produkcję rolną (roślinną i zwierzęcą) o znaczącej (określonej odpowiednimi progami) skali, w tym działy specjalne produkcji rolnej.

Do **działalności rolniczej** zaliczamy działalność związaną z uprawą roślin, która obejmuje: wszystkie uprawy rolne (w tym grzyby jadalne), warzywa i ogrodnictwo, szkółkarstwo, hodowlę i nasiennictwo roślin rolniczych i ogrodniczych oraz chów i hodowlę zwierząt gospodarskich, tj. bydła, owiec, kóz, koni, trzody chlewnej, drobiu, królików, pozostałych zwierząt futerkowych, dzikich zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie dla produkcji mięsa (np. dziki, sarny, danielę) i pszczół, a także działalność polegającą na utrzymaniu użytków rolnych według zasad dobrej kultury rolnej (zgodnie z normami).

3. Dane grupowano w podziale na sektory publiczny i prywatny.

Sektor publiczny obejmuje gospodarstwa:

- własności państwowej (Skarbu Państwa i państwowych osób prawnych),
- własności jednostek samorządu terytorialnego,
- „własności mieszanej” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora publicznego.

Sektor prywatny obejmuje gospodarstwa:

- własności prywatnej krajowej (osób fizycznych i pozostałych jednostek prywatnych),
- własności zagranicznej (osób zagranicznych),
- „własności mieszanej” z przewagą kapitału (mienia) podmiotów sektora prywatnego i brakiem przewagi sektorowej w kapitale (mieniu) podmiotu.

4. Zgodnie z definicjami w ust. 2, od 2010 r. w badaniach rolniczych nie ujmuje się posiadaczy użytków rolnych nieprowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy poniżej 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali (poniżej określonych progów).

5. **Powierzchnia użytków rolnych** obejmuje powierzchnię użytków rolnych w dobrej kulturze i użytków rolnych pozostałych.

Użytki rolne w dobrej kulturze, tj. utrzymywane zgodnie z normami określonymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 11 III 2010 r. w sprawie minimalnych

GENERAL NOTES

1. The presented information was compiled using the **kind-of-activity method**. Data concerns agricultural activity in the area of crop and animal production conducted by economic entities regardless of the section of the NACE Rev. 2 in which they are included.

2. An **agricultural holding** is understood as a single unit, both technically and economically, which has a single management (holder or manager) and which **conducts agricultural activity**.

A **natural person's agricultural holding** is understood as an agricultural holding used by a natural person. Natural person's agricultural holdings include:

- holdings with an area of 1 ha or more of agricultural land;
- holdings with an area of less than 1 ha of agricultural land (including holdings without agricultural land) conducting agricultural production (crop and animal output) of significant (determined by the appropriate thresholds) scale, of which special branches of agricultural activities.

An **agricultural activity** includes activity related to the cultivation of plants, which covers: all field crops (including mushrooms), vegetable gardening and horticulture, nursery, cultivation and seed production of agricultural and horticultural crops as well as activity related to rearing and breeding of livestock, such as cattle, sheep, goats, horses, pigs, poultry, rabbits, other fur-covered animals, wild animals kept for slaughter (such as wild boar, roe deer, fallow deer) and bees, as well as activity of maintaining agricultural land in accordance with cultivation principles with respects for environmental protection requirements (according to the norms).

3. Data were given separately for public and private sector.

The **public sector** includes farms:

- state ownership (for the State Treasury and state legal persons),
- local government entity ownership,
- mixed ownership with the predominance of capital (property) of public sector entities.

The **private sector** includes farms:

- private domestic ownership (of natural persons and other private entities),
- foreign ownership (of foreign persons),
- mixed ownership with the predominance of capital (property) of private sector entities and lack of predominance of public or private sector in capital (property) of the entity with separation of private farms.

4. According to the definitions in item 2, since 2010 agricultural surveys have not included owners of agricultural land who do not conduct agricultural activities, and owners of less than 1 ha of agricultural land who conduct agricultural activities on a small scale (below the specified thresholds).

5. The **agricultural land area** including area of agricultural land in a good agricultural condition and other agricultural land.

Agricultural land in a good agricultural condition – maintained in accordance with norms defined in the decree of the Minister of Agriculture and Rural Development,

norm (Dz. U. Nr 39, poz. 211 z późn. zm.), prezentuje się w podziale na: powierzchnię pod zasiewami, grunty ugorowane, uprawy trwałe (w tym sady), ogrody przydomowe, łąki trwałe i pastwiska trwałe.

Użytki rolne pozostałe to użytki rolne nieużytkowane i nieutrzymywane w dobrej kulturze.

Powierzchnia zasiewów to powierzchnia wszystkich upraw zasianych i zasadzonych w gospodarstwie rolnym, z wyłączeniem powierzchni upraw zaliczonych od 2010 r. do upraw trwałych, a także powierzchni ogrodów przydomowych i upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny.

Grunty ugorowane to grunty orne niewykorzystywane do celów produkcyjnych, ale utrzymane według zasad dobrej kultury rolnej, przy zachowaniu wymogów ochrony środowiska, łącznie z powierzchnią upraw na przyoranie uprawianych jako plon główny (nawozy zielone).

Uprawy trwałe to łączna powierzchnia plantacji drzew i krzewów owocowych oraz ich szkótek (**sady**), szkótek drzew i krzewów ozdobnych, szkótek drzew leśnych do celów handlowych, innych upraw trwałych, w tym wikliny oraz drzew i krzewów owocowych rosnących poza plantacjami, a także upraw trwałych pod osłonami.

Powierzchnia sadów to plantacje drzew, krzewów owocowych i upraw jagodowych utrzymywanych w dobrej kulturze rolnej (łącznie z plantacjami leszczyny, malin, winorośli) rosnące w zwartym nasadzeniu, a także szkółki drzew i krzewów owocowych. Do sadów nie zalicza się powierzchni uprawy truskawek i poziomek.

Ogrody przydomowe to powierzchnia upraw przeznaczonych przede wszystkim na samozaopatrzenie. Do ogrodów przydomowych nie zalicza się powierzchni trawników i ogrodów ozdobnych oraz powierzchni przeznaczonej na rekreację.

Łąki i pastwiska to łąki i pastwiska trwałe, do których nie zalicza się gruntów ornych obsianych trawami w ramach płodozmianu.

6. Globalna produkcja rolnicza obejmuje:

- 1) **produkcję roślinną**, tj. surowe (nieprzetworzone) produkty pochodzenia roślinnego (zbiory danego roku);
- 2) **produkcję zwierzęcą**, tj. produkcję żywca rzeźnego oraz surowych (nieprzetworzonych) produktów pochodzenia zwierzęcego i przyrost pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego – stada podstawowego i obrotowego), do którego zaliczono: bydło, trzodę chlewną, owce, konie i drób.

Końcowa produkcja rolnicza stanowi sumę wartości: produkcji towarowej, spożycia naturalnego produktów rolnych pochodzących z własnej produkcji, przyrostu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych oraz przyrostu wartości pogłowia zwierząt gospodarskich (inwentarza żywego stada podstawowego i obrotowego). Produkcja końcowa, w odróżnieniu od produkcji globalnej, nie obejmuje tych produktów pochodzących z własnej produkcji, które zostały zużyte na cele produkcyjne, np. pasz, materiału siewnego, obornika.

Towarowa produkcja rolnicza stanowi sumę sprzedaży produktów rolnych do skupu i na targowiskach.

dated 11 III 2010 regarding minimal norms (Journal of Laws No. 39, item 211 with later amendments) – is presented on the basis of a division into sown area, fallow land, permanent crops (including orchards), kitchen gardens, permanent meadows and permanent pastures.

Other agricultural land is agricultural land which is not used and maintained in a good condition.

Sown area is the area of all crops sown and planted in the agricultural holding, except for the area of crops which since 2010 were included to permanent crops, as well as the area of kitchen gardens and crop area intended for ploughing, cultivated as major crops.

Fallow land is the arable land not used for production purposes but maintained in a good agricultural condition, in compliance with the environmental protection requirements, as well as the crop area intended for ploughing of plants cultivated as major crops (green fertilizers).

Permanent crops stand for the total plantation area of fruit-bearing trees and shrubs, and their nurseries (**orchards**), nurseries of ornamental trees and shrubs, and nurseries of forest trees for commercial purposes, as well as other permanent crops, of which wicker, fruit-bearing trees and shrubs grown outside plantations, as well as other permanent crops cultivated under covers.

The **area of orchards** is the land planted with fruit-bearing trees and shrubs, as well as berries, maintained in good agricultural condition (including hazel, raspberry and grapevine plantations) and densely planted, as well as nurseries of fruit-bearing trees and shrubs. The areas of strawberry and wild strawberry crops are not included as orchards.

Kitchen gardens stand for the area of crops which mainly serve as self-supplies. The area of lawns and ornamental gardens, as well as recreation area, should not be treated as part of kitchen gardens.

Meadows and pastures are understood as permanent meadows and pastures, and do not include arable land sown with grass as part of crop rotation.

6. Gross agricultural output includes:

- 1) **crop output**, i.e., raw (not processed) products of plant origin (production for a given year);
- 2) **animal output**, i.e., production of animals for slaughter, raw (not processed) products of animal origin as well as the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd), which include: cattle, pigs, sheep, horses and poultry.

Final agricultural output is the sum of the following values: market output, own consumption of agricultural products from own production, increases in inventories products of plant and animal origin and the increase in farm animal stocks (livestock – the basic and working herd). Final output, as opposed to gross output, does not include those products from own output that were utilized for production purposes, e.g. feed, sown material, manure.

Agricultural market output is the sum of agricultural products sales at procurement centres and on marketplaces.

7. Przy ustalaniu produkcji rolniczej przyjęto:
- 1) w cenach bieżących:
    - dla skupu, spożycia naturalnego oraz przyrostu pogłowia zwierząt gospodarskich – ceny skupu płacone przez podmioty gospodarcze skupujące produkty rolne bezpośrednio od producentów rolnych (bez podatku od towarów i usług – VAT),
    - dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach,
    - dla zużycia produkcyjnego i zapasów produktów roślinnych – ceny skupu pomniejszone o 5%;
  - 2) w cenach stałych:
    - ceny bieżące z roku poprzedzającego rok badany (dla sprzedaży targowiskowej – ceny uzyskiwane przez rolników na targowiskach, dla pozostałych elementów produkcji – średnie ceny skupu), z wyjątkiem ziemniaków, warzyw i owoców, w przypadku których przyjmuje się średnie ceny z dwóch kolejnych lat, tj. z roku poprzedzającego rok badany i z roku badanego, np. dla 2015 r. – z lat 2014 i 2015.

8. Pod pojęciem **plon** rozumie się ilość jednostek wagowych (dt) danego ziemioprodu zebrałego z jednostki powierzchni (ha).

Do przeliczenia zielonek na siano przyjęto, że 5 dt zielonki = 1 dt siana.

Dane o powierzchni oraz produkcji ziemniaków, a także poszczególnych gatunków warzyw gruntowych i owoców uwzględniają ich uprawę w ogrodach przydomowych oraz uprawę drzew i krzewów owocowych poza sadami.

W przypadku truskawek została ponadto doszacowana powierzchnia ich uprawy na plantacjach ekologicznych.

9. Dane o **produkcji, plonach i skupie** zbóż, strączkowych i oleistych dotyczą ziarna. Dane dotyczące **zbóż** obejmują: zboża podstawowe, mieszanki zbożowe, kukurydzę na ziarno, grykę, proso i inne zbożowe. Dane dotyczące **zbóż podstawowych**, tj. pszenicy, żyta, jęczmienia, owsa i pszenżyta – jeśli nie zaznaczono inaczej – nie obejmują mieszanek zbożowych.

Strączkowe na ziarno obejmują: konsumpcyjne (groch, fasola, bób oraz pozostałe) i pastewne (wyka, łubin, bobik oraz pozostałe, np. peluszka, mieszanki strączkowe).

Do **upraw przemysłowych** zalicza się: buraki cukrowe, uprawy roślin oleistych (rzepak, rzepik, mak, słonecznik, soja, gorczyca i len oleisty), włóknistych (len, konopie) i innych przemysłowych (tj. tytoń, chmiel, cykorię).

Uprawy pastewne obejmują: strączkowe pastewne, motylkowe drobnonasienne (w tym wieloletnie, tj. koniczyna, lucerna i esparceta) z innymi pastewnymi i trawami na zielonkę, a także okopowe pastewne (buraki pastewne, brukiew, marchew pastewna, kapusta pastewna, rzepa itp.) oraz kukurydzę na zielonkę.

Pozostałe uprawy to: warzywa, truskawki, łubin gorzki, wysadki okopowych oraz inne, np. ziola.

10. Dane dotyczące **powierzchni poszczególnych upraw ogrodniczych** zaprezentowane zostały na podstawie szacunku rzeczoznawców, którzy dokonywali oceny powierzchni upraw ogrodniczych według położenia gruntów. Jest to podejście pilotażowe, a w przyszłości GUS planuje pozyskiwanie takich danych z badań powierzchniowych.

7. The following prices were assumed in calculating agricultural output:

- 1) current prices:
  - for procurement of agricultural products, own consumption and increases in farm animal stocks – procurement prices paid by economic entities purchasing agricultural products directly from agricultural producers (excluding value added tax – VAT),
  - for market sales – prices received by farmers at marketplaces,
  - for production consumption and stocks of products of plant origin – purchase prices less 5%;
- 2) constant prices:
  - current prices for the year preceding the surveyed year (for market sales – prices received by farmers at marketplaces, for other elements of production – average procurement prices), excluding potatoes, vegetables and fruits, for which the average prices from two consecutive years, i.e. from the year preceding the surveyed year and from the surveyed year, e.g. for 2015 – the prices from 2014 and 2015, are assumed.

8. **Yields** are understood as the volume of weighing units (dt) of particular agricultural products harvested from the area unit (ha).

For converting green fodder into hay it was assumed that 5 dt of green fodder = 1 dt of hay.

Data on the area and production of potatoes and individual horticultural crops include their cultivation in the kitchen gardens and cultivation fruit trees and bushes out of plantations.

Additionally for strawberries estimated area of organic plantations was included.

9. Data regarding the **production, yields and procurement** of pulses and oil-bearing plants as well as cereals concerns grain. Data concerning **cereals** include: basic cereals, cereal mixed, maize for grain, buckwheat, millet and other cereals. Data regarding **basic cereals**, i.e. wheat, rye, barley, oats and triticale, unless otherwise stated, do not include cereal mixed. Maize designated for grain was included among cereals.

Pulses for grain include: consumer pulses (peas, beans, broad beans and other) and feed pulses (vetch, lupine, field beans and others, e.g. field peas, pulses mixed).

Industrial crops include: sugar beets, oilseeds crops (rape, turnip rape, poppy, sunflower, soya, mustard and oil-flax), fibrous plants (flax, hemp) and other industrial plants (i.e. tobacco, hop, chicory).

Feed plants include: pulses, small-seed legumes (of which perennial legumes: clover, lucerne and sainfoin) with other feed plants and field grasses for green forage, as well as root plants (fodder beet, rutabaga, fodder carrot, fodder cabbage, turnip) and maize for green forage.

Other plants contain: vegetables, strawberries, seedlings of roots plants and others, i.e. herbs.

10. Data on the **area of individual horticultural crops** have been presented on the basis of experts' estimation of the horticultural crop area taking into account the location of land. This is a pilot approach. In the future CSO plans to obtain such data from land cover studies.

11. Dane o **pogłowie zwierząt gospodarskich i produkcji zwierzęcej** opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. wyników Powszechnego Spisu Rolnego) oraz szacunków. Badania pogłowia trzody chlewnej i produkcji żywca wieprzowego prowadzone są 3-krotnie w roku – w marcu według stanu na 1 marca, w czerwcu według stanu na 1 czerwca i w grudniu według stanu na 1 grudnia, badania pogłowia bydła i pozostałych gatunków zwierząt gospodarskich – 2-krotnie w roku – według stanu w czerwcu i grudniu. Wskaźniki dynamiki liczone są w zakresie porównywalnym na bazie danych ze sprawozdawczości.

12. Dane o **produkcji żywca rzeźnego** dotyczą: skupu zwierząt rzeźnych (pomniejszonego o zwierzęta wyselekcjonowane do dalszego chowu), sprzedaży targowiskowej zwierząt rzeźnych oraz uboju z przeznaczeniem na spożycie naturalne.

Produkcję żywca rzeźnego podaje się:

- a) w tys. sztuk (liczba zwierząt rzeźnych);
- b) w tys. ton:
  - „w wadze żywej”, tj. według wagi zwierząt rzeźnych przed ubojem,
  - „w wadze poubojowej ciepłej” (wbc), tj. w przeliczeniu na mięso (masę mięsno-kostną) łącznie z tłuszczami i – jeżeli tak zaznaczono – podrobami, za pomocą współczynników określających poubojową wydajność poszczególnych gatunków zwierząt.

13. Dane o **skupie produktów rolnych** – w ujęciu miesięcznym – pochodzą z meldunków o ilości skupu realizowanego przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej. W danych za okresy półroczne uwzględnia się korekty wynikające ze sprawozdawczości obejmującej również osoby fizyczne prowadzące skup o wartości co najmniej 10 tys. zł. Zarówno dane miesięczne, meldunkowe, jak i ze sprawozdawczości półrocznej obejmują skup produktów rolnych tylko od producentów z terenu województwa.

14. **Skup produktów rolnych** dotyczy ilości i wartości produktów rolnych (roślinnych i zwierzęcych) skupionych przez podmioty gospodarcze bezpośrednio od producentów.

Dane o skupie:

- **zbóż**, jeżeli nie zaznaczono inaczej, dotyczą ziarna zbóż konsumpcyjnych, paszowych i siewnych z wyodrębnieniem zbóż podstawowych (łącznie z mieszankami zbożowymi), pszenicy, żyta, jęczmienia i owsa (łącznie z mieszankami zbożowymi) oraz pszenżyta,
- **ziemniaków** – poza dostawami do punktów skupu, dotyczą również dostaw do gorzelni, płatkarni i suszarni,
- **żywca rzeźnego** (bydła, cieląt, trzody chlewnej, owiec, koni i drobiu) – dotyczą tylko zwierząt rzeźnych (łącznie z żywcem skupowanym na eksport), bez skupu zwierząt hodowlanych,
- **trzody chlewnej** – nie obejmują prosiąt i warchlaków.

Skup produktów rolnych w przeliczeniu na jednostki zbożowe uwzględnia pełny zakres skupowanych produktów rolnych, przez zastosowanie dla produktów niewymiernych w jednostkach zbożowych odpowiednich współczynników

11. *Data regarding livestock and animal production have been elaborated on the basis of reports, sample survey results (in 2010 – the Agricultural Censuses) and estimates. Surveys of pig stocks and production of pigs for slaughter are conducted three times a year – in March as of 1st March, in June as of 1st June and in December as of 1st December, while surveys of cattle and other farm animal species – twice a year – state as at June and December. Indices are compiled in comparable conditions on the basis of reporting.*

12. *Data regarding production of animals for slaughter concern the purchase of animals for slaughter (excluding animals selected for further breeding), market sales of animals for slaughter and slaughter intended for own consumption.*

Production of animals for slaughter is presented in:

- a) *thousand units (quantity of animals for slaughter),*
- b) *in thousand t:*
  - *in “live weight”, i.e. by weight of animals before slaughter,*
  - *in “post-slaughter warm weight” (WWC), i.e. in terms of meat (meat and bone mass) incl. fats and – if marked – including pluck, applying conversion factors to determine the post-slaughter efficiency of several animal kinds.*

13. *Data about procurement of agricultural products for monthly periods comes from reports on the quantity of procurement by legal persons and independent organizational entities without legal personality. Data for semi-annual period concern corrections of semi-annual reporting and procurement level of at least 10 thous. zł, fulfilled by natural persons. Both monthly, registration and half-yearly reported data include procurement of agricultural products only from producers located on the territory of the voivodship.*

14. *Procurement of agricultural products includes the quantity and value of agricultural products (crop and animal origin) purchased by economic entities directly from producers.*

Data about procurement of:

- **cereals**, unless otherwise stated, concern grain of cereals for consumption, for feeds and sowing, with separation of basic cereals (incl. cereal mixed), wheat, rye, barley and oats (including cereal mixed) as well as triticale,
- **potatoes**, apart from delivery to procurement centres, concern also delivery to alcohol distillery, companies producing potatoes flakes and drying houses,
- **animals for slaughter** (cattle, pigs, sheep and poultry) concern only animals for slaughter (including animals purchased for exports purposes), excluding animals for breeding,
- **pigs**, excluding piglets and young pigs from 20 to 50 kg.

Procurement of agricultural products in terms of cereal units includes full scope of purchased agricultural products by usage of immeasurable in cereal units of appropriate indicators computed on basis of average procurement

wyliczonych na podstawie przeciętnej wartości skupu jednostki zbożowej głównych produktów rolnych, posiadających normatywne współczynniki przeliczeniowe na jednostki zbożowe.

Za jednostkę zbożową przyjmuje się przeciętną wartość energetyczną i białkową 100 kg zbóż.

Do przeliczeń skupu produktów rolnych na jednostki zbożowe zastosowano następujące współczynniki (za 100 kg masy towarowej):

- zboża – 1,
- strączkowe konsumpcyjne – 1,2,
- ziemniaki – 0,25,
- buraki cukrowe – 0,25,
- rzepak i rzepik – 2,
- warzywa – 0,2,
- owoce – 0,35,
- pieczarki – 0,2,
- bydło (w wadze żywej) – 6,
- cielęta (w wadze żywej) – 6,
- trzoda chlewna (w wadze żywej) – 5,
- owce (w wadze żywej) – 6,
- konie (w wadze żywej) – 7,
- drób (w wadze żywej) – 4,5,
- mleko, za 100 l – 0,9,
- jaja kurze konsumpcyjne za 100 szt. – 0,25,
- wełna owcza – 40,
- miód – 10.

15. Ceny skupu są cenami przeciętnymi obliczonymi jako iloraz wartości (bez podatku od towarów i usług) i ilości poszczególnych produktów rolnych skupionych w danym okresie przez podmioty gospodarcze prowadzące skup bezpośrednio od producentów. Prezentowane ceny skupu produktów rolnych pochodzą z badania miesięcznego (meldunek o skupie produktów rolnych realizowanym przez osoby prawne i samodzielne jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej) i półrocznego (sprawozdawczość uwzględniająca korekty danych meldunkowych oraz skup realizowany przez osoby fizyczne o wartości co najmniej 10 tys. zł). **Wskaźniki cen skupu obliczono w zakresie porównywalnym: dla miesięcy na bazie danych meldunkowych, w ujęciu półrocznym po uwzględnieniu korekt wynikających ze sprawozdawczości półrocznej.**

16. Źródłem informacji o cenach produktów rolnych i zwierząt gospodarskich uzyskiwanych przez rolników na targowiskach są notowania cen dokonane przez stałych ankieterów na celowo wytypowanych targowiskach. Przeciętne ceny roczne obliczono jako średnie arytmetyczne z przeciętnych cen w poszczególnych miesiącach.

Wskaźniki cen skupu oraz cen uzyskiwanych przez rolników na targowiskach obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

17. Dane o ciągnikach rolniczych dotyczą ciągników 4-kołowych i gąsienicowych.

18. Dane dotyczące zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych i wapniowych opracowane zostały na podstawie sprawozdawczości i wyników badań reprezentacyjnych (w 2010 r. Powszechnego Spisu Rolnego).

value of a cereal unit of main agricultural products possessing normative indicators per cereal units.

It is assumed that a cereal unit is an average energy and protein equivalent of 100 kg of cereals. The following coefficients (per 100 kg of commodity mass) were applied in calculation of the procurement of agricultural products per cereal units:

- cereals – 1,
- consumer pulses – 1,2,
- potatoes – 0,25,
- sugar beets – 0,25,
- rape and agrimony – 2,
- vegetables – 0,2,
- fruits – 0,35,
- common mushrooms – 0,2,
- cattle (in live weight) – 6,
- calves (in live weight) – 6,
- pigs (in live weight) – 5,
- sheep (in live weight) – 6,
- horses (in live weight) – 7,
- poultry (in live weight) – 4,5,
- milk, per 100 l – 0,9,
- consumer hen eggs, per 100 pieces – 0,25,
- sheep's wool – 40,
- honey – 10.

15. Procurement prices are average prices calculated as a quotient of value (without value added tax – VAT) and quantity of several agricultural products purchased at a given period by economics entities purchasing agricultural products directly from producers. Presented procurement prices come from monthly survey (reports on procurement of agricultural products from legal persons and organizational entities without legal personality) and semi-annual survey (reports taking into consideration data revisions and procurement level of at least 10 thous. zł fulfilled by natural persons). **Procurement price indices are calculated in comparative range: for months – based on reporting data and for semi-annual periods – including revisions.**

16. The information on prices of agricultural products and livestock received by farmers on marketplaces comes from price quotations of agricultural products, provided by a network of interviewers collecting it on selected marketplaces. Average annual prices were calculated as arithmetic mean of average monthly price.

Indices of procurement prices and prices received by farmers on marketplaces have been computed on the basis of absolute data expressed with higher precision than presented in the tables.

17. Data regarding agricultural tractors concern 4-wheeled and tracked tractors.

18. Data regarding consumption of mineral, chemical or lime fertilizers were elaborated on the basis of reporting from statistical reports and sample survey results (in 2010 was compiled on the basis of Agricultural Census).

19. Lata gospodarcze obejmują okres od 1 VII do 30 VI (np. rok gospodarczy 2014/2015 oznacza okres od 1 VII 2014 r. do 30 VI 2015 r.).

20. Do wyliczeń wskaźników natężenia przyjęto – jeśli nie zaznaczono inaczej – użytki rolne, powierzchnię zasiewów i zwierzęta gospodarskie według stanu w czerwcu.

21. Dane o użytkowaniu gruntów, powierzchni zasiewów, zbiorach i plonach ziemiopłodów, zwierzętach gospodarskich i produkcji zwierzęcej oraz o ciągnikach opracowano na podstawie sprawozdawczości, wyników badań reprezentacyjnych, wyników spisów rolnych i szacunków.

22. Dane za 2010 r. w zakresie użytkowania gruntów, powierzchni zasiewów, pogłowia zwierząt gospodarskich, ciągników i zużycia nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych opracowano na podstawie wyników Powszechnego Spisu Rolnego. Powszechny Spis Rolny przeprowadzony został we wrześniu 2010 r. według stanu w dniu 30 VI.

23. Dane – jeśli nie zaznaczono inaczej – prezentuje się według siedziby użytkownika.

24. Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono z reguły na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach.

25. Ze względu na elektroniczną technikę przetwarzania danych, w niektórych przypadkach sumy (różnice) składników mogą się różnić od podanych wielkości „ogółem” lub mogą nie sumować się na 100%.

26. Bardziej szczegółowe wyjaśnienia metodyczne dotyczące poszczególnych tematów można znaleźć w publikacjach Departamentu Rolnictwa oraz w opracowaniach zbiorczych wydawanych przez GUS.

19. Farming years cover the period from 1 VII to 30 VI (e.g. the 2014/2015 farming year covers the period from 1 VII 2014 to 30 VI 2015).

20. Intensity ratios were calculated on the basis of agricultural land, sown area, and livestock as of June, unless otherwise indicated.

21. Data regarding land use, sown area, crop production and yields, livestock and animal-based production, as well as tractors were compiled on the basis of reports, results of sample surveys, agricultural census results and estimates.

22. Data for 2010 in terms of land use, sown area, livestock, tractors, consumption of mineral or chemical and lime fertilizers were compiled on the basis of the results of the Agricultural Census. The Agricultural Census was conducted in September 2010 – as of 30 VI.

23. Data – unless otherwise stated – are presented by the official residence of the land user.

24. Relative numbers (indices, percents) have been calculated on the basis of absolute data, expressed with higher precision than presented in the tables.

25. Due to electronic data processing techniques, in some cases, the components sum can differ from “total values”, or don’t sum up to 100%.

26. More detailed methodological explanations in particular topics are available in publication of the Agriculture Department and Central Statistical Office.

WYNIKI BADAŃ – SYNTEZA

1. UŻYTKOWANIE GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH

W 2015 r. ogólna powierzchnia gospodarstw rolnych w województwie wielkopolskim wynosiła 1881,4 tys. ha i stanowiła 11,5% powierzchni będącej w użytkowaniu gospodarstw rolnych w kraju. W porównaniu z 2014 r. powierzchnia ta była mniejsza o 56,1 tys. ha, tj. o 2,9% (w kraju mniejsza o 0,1%). Dominujące gospodarstwa indywidualne użytkowały 1620,9 tys. ha gruntów, tj. 86,2% ogólnej powierzchni gospodarstw w województwie (w kraju 91,2%).

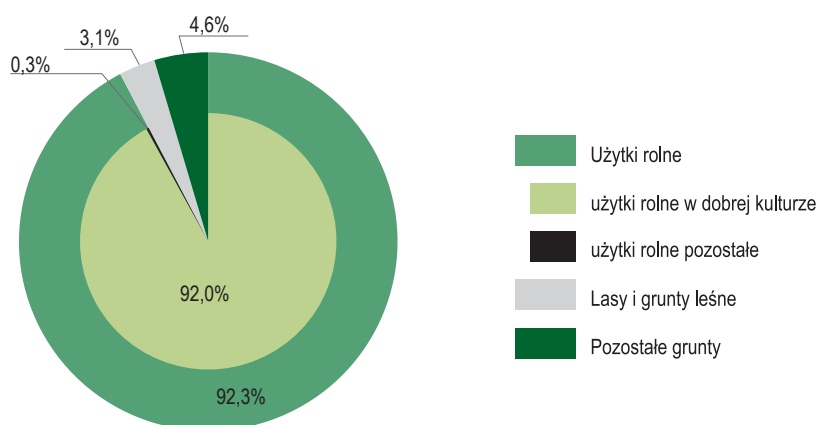
Powierzchnia użytków rolnych kształtowała się na poziomie 1736,9 tys. ha, tj. zmniejszyła się o 58,2 tys. ha (o 3,2%) w porównaniu z rokiem poprzednim i stanowiła 92,3% ogólnej powierzchni gospodarstw w województwie (w kraju 89,2%). Indywidualne gospodarstwa rolne posiadały w użytkowaniu 1497,5 tys. ha użytków rolnych, tj. 86,2% powierzchni użytków rolnych województwa (w kraju 91,0%).

Użytki rolne w dobrej kulturze zajmowały 1731,0 tys. ha i stanowiły 99,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych (w kraju 99,0%), a w gospodarstwach indywidualnych – 1493,4 tys. ha, tj. 86,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych w dobrej kulturze (w kraju 99,1%).

Użytki rolne pozostałe obejmowały areał 5,9 tys. ha, tj. 0,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych (w kraju 1,0%), a 68,6% tej powierzchni, tj. 4,0 tys. ha, przypadało na gospodarstwa indywidualne (w kraju 77,9%).

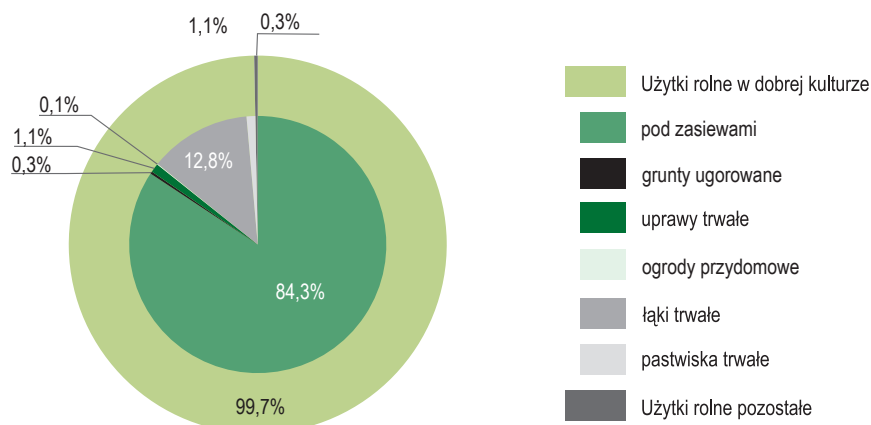
W ogólnej powierzchni użytków rolnych dominował udział powierzchni zasiewów, który wynosił 84,3% (w kraju 73,9%). Udział powierzchni łąk trwałych kształtował się na poziomie 12,8% (w kraju 18,3%), a pastwisk trwałych – 1,1% (w kraju 3,0%). Powierzchnia gruntów ugorowanych stanowiła 0,3% ogólnej powierzchni użytków rolnych (w kraju 0,9%), natomiast udział powierzchni upraw trwałych kształtował się na poziomie 1,1% (w kraju 2,7%), a powierzchni ogrodów przydomowych – 0,1% (w kraju 0,2%).

WYKRES 1. STRUKTURA UŻYTKOWANIA GRUNTÓW W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2015 R.

WYKRES 2. STRUKTURA UŻYTKÓW ROLNYCH W GOSPODARSTWACH ROLNYCH W 2015 R.

2. PRODUKCJA ROŚLINNA

2.1. Warunki agrometeorologiczne

Przygotowanie pól pod zasiewy roślin ozimych jesienią 2014 r. było utrudnione z powodu suszy. Terminowe siewy rzepaku często były niemożliwe, a wschody były niewyrównane i pojawiła się nawet konieczność zaorania niektórych plantacji. Stopniowa poprawa wilgotności gleby we wrześniu i październiku 2014 r. zintensyfikowała siewy ozimin i przyczyniła się do poprawy kondycji roślin, a zwłaszcza rzepaku ozimego. Wegetacja trwała jeszcze w listopadzie, dzięki czemu rośliny weszły w stan spoczynku zimowego dobrze ukorzenione i rozkrzewione. Łagodna zima 2014/2015, z niewielkimi opadami śniegu i przewagą dodatnich temperatur, nie spowodowała większych uszkodzeń w uprawach. Początek wiosny 2015 r. nie zapewnił optymalnych warunków agrometeorologicznych. W tym czasie odnotowano niewielkie opady deszczu, które nie poprawiły niedoboru wilgoci w glebie spowodowanej brakiem okrywy śnieżnej w okresie zimowym. W marcu ruszyła wegetacja zbóż ozimych i rzepaku, a z uwagi na stosunkowo niskie temperatury później niż zwykle okres wegetacji rozpoczęły drzewa i krzewy owocowe. Siewy zbóż jarych rozpoczęto już w pierwszych dniach marca. Spadki temperatury w kwietniu oraz pogłębiający się niedobór wilgoci w glebie spowolniły wegetację. Dopiero opady, które pojawiły się pod koniec miesiąca, wpłynęły na poprawę stanu roślin. Zboża ozime i rzepak wyraźnie odczuły suszę glebową, a wschody roślin wysianych wiosną 2015 r. były opóźnione. Do końca kwietnia zakończono siewy zbóż jarych. Rzepaki kwitły już w kwietniu, a kłoszenie zbóż rozpoczęło się w pierwszej połowie maja. Większość drzew i krzewów owocowych zakwitła pod koniec kwietnia, ale oblot pszczoł był stosunkowo słaby. Przelotne opady deszczu w II połowie czerwca nieznacznie poprawiły uwilgotnienie gleby, ale przyczyniły się też do rozwoju chorób grzybowych. Wypełnianie ziarna zbóż i rzepaku odbywało się w niekorzystnych warunkach wilgotnościowych. Stan upraw okopowych i pastewnych był w tym czasie przeciętny. Warunki pogodowe w lipcu pogłębiły panującą suszę. Dopiero w II połowie miesiąca pojawiły się gwałtowne burze z porywistym wiatrem i gradem, które poprawiły nieco wilgotność gleby, ale powodowały wyleganie zbóż. Od początku lipca zbierano jęczmień ozimy, a żniwa rzepakowe rozpoczęły się w II dekadzie miesiąca. Lipcowe opady na krótko poprawiły

stan upraw okopowych i pastewnych. Żniwa zakończono w II dekadzie sierpnia, ale wykonanie podorywek i orki przedsiewnych było utrudnione z uwagi na panującą suszę i często ograniczano się tylko do tzw. razówki, tj. orki siewnej bez podorywki, lub siano przy użyciu agregatów uprawowo-siewnych. W takich warunkach część łąk wyschła i rolnicy niejednokrotnie rezygnowali ze zbioru II pokosu. Z powodu suszy w 2015 r. wysiano mniej rzepaku ozimego, a wschody roślin były słabe i niewyrównane. Przy takiej pogodzie zbiory kukurydzy na ziarno były przyspieszone o ok. 2–3 tygodnie. Październik przyniósł niewielką poprawę warunków wilgotnościowych, ale stan upraw ozimych uzależniony był głównie od terminu siewu. Temperatura w I i II dekadzie listopada była wysoka, jak na tę porę roku, i dodatkowo pojawiły się w tym czasie opady deszczu. Bez przeszkód zakończono zbiór roślin okopowych i pastewnych, a warunki sprzyjały przygotowaniu gleby pod wiosenne zasiewy. W III dekadzie listopada temperatura spadała poniżej 0°C i pojawiły się niewielkie opady śniegu, dzięki czemu rośliny weszły w okres zimowego spoczynku dobrze zahartowane.

2.2. Zużycie nawozów mineralnych lub chemicznych oraz wapniowych

W roku gospodarczym 2014/2015 zużycie nawozów mineralnych (NPK) w przeliczeniu na czysty składnik było niższe niż przed rokiem. Pod zbiory w 2015 r. wysiano 269,4 tys. ton nawozów mineralnych (NPK), tj. o 14,5 tys. t (o 5,1%) mniej niż przed rokiem (w kraju odnotowano spadek zużycia o 7,4%). Zużycie według grup asortymentowych przedstawiało się następująco:

- azotowe (N) – 150,3 tys. t, tj. o 7,4% mniej niż przed rokiem;
- fosforowe (P_2O_5) – 44,6 tys. t, tj. o 2,1% mniej;
- potasowe (K_2O) – 74,5 tys. t, tj. o 2,1% mniej.

Średnie zużycie nawozów mineralnych (NPK) na 1 ha użytków rolnych wyniosło 155,1 kg (przy średnim zużyciu w kraju 123,2 kg) i było o 3,1 kg (o 2,0%) niższe niż w poprzednim roku gospodarczym (w kraju mniejsze o 7,3%). Natomiast średnie zużycie na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze ukształtowało się na poziomie 155,6 kg NPK, było zatem o 3,8 kg (o 2,4%) niższe niż przed rokiem (w kraju 124,5 kg; spadek o 7,2%).

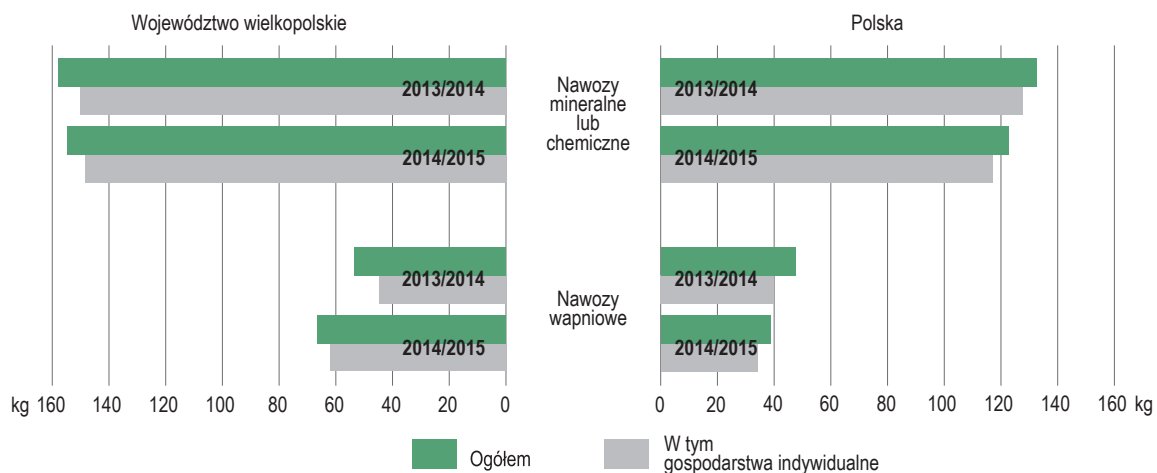
Zużycie nawozów wapniowych pod zbiory w 2015 r. wyniosło 116,3 tys. ton (CaO) i było o 19,6 tys. ton, tj. o 20,3%, większe niż przed rokiem (w kraju odnotowano spadek o 18,6%). Poziom zużycia nawozów wapniowych w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wynosił 66,9 kg (CaO) i był o 24,3% wyższy niż w poprzednim roku gospodarczym (w kraju 39,0 kg; spadek o 18,6%). W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych w dobrej kulturze zużycie kształtowało się na poziomie 67,2 kg (CaO) i było wyższe o 12,9 kg (o 23,8%) niż w roku poprzednim (w kraju 39,4 kg; spadek o 18,4%).

Stosunek N:P:K w dawce nawozowej w roku gospodarczym 2014/2015 kształtował się według proporcji 1,00:0,30:0,50 (w kraju 1,00:0,30:0,48). Oznacza to, że w ogólnym zużyciu nawozów mineralnych lub chemicznych w przeliczeniu na czysty składnik azot (N) stanowił 55,8%, fosfor (P_2O_5) 16,6%, a potas (K_2O) 27,6%.

W porównaniu ze średnią krajową zużycie nawozów mineralnych w kg na 1 ha użytków rolnych w województwie wielkopolskim było wyższe o 25,9%, a nawozów wapniowych – o 71,5%. Podobnie w gospodarstwach indywidualnych, zużycie było wyższe, odpowiednio o: 26,6% i 80,3%.

Według danych Krajowej Stacji Chemiczno-Rolniczej, przy przebadanej w latach 2011–2014 powierzchni wynoszącej 594,6 tys. ha, stwierdzono, że w województwie wielkopolskim ok. 71% gleb ma odczyn kwaśny, 17% obojętny, a 12% zasadowy (w kraju odpowiednio: 74%, 17% i 9%). Udział gleb koniecznie wymagających wapnowania wynosił 13% (w kraju 20%).

WYKRES 3. ZUŻYCIE NAWOZÓW MINERALNYCH LUB CHEMICZNYCH ORAZ WAPNIOWYCH NA 1 ha UŻYTKÓW ROLNYCH

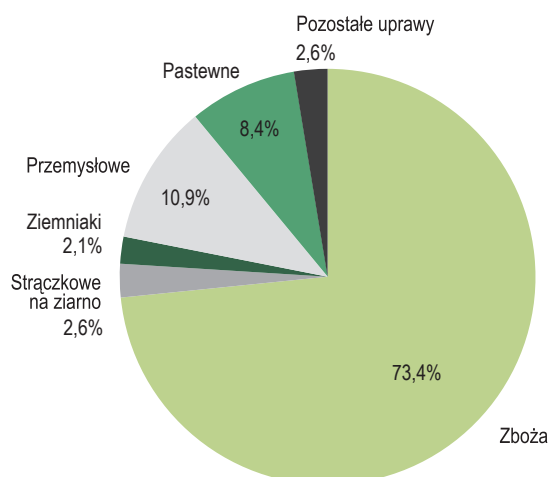

2.3. Powierzchnia zasiewów

W 2015 r. pod zasiewami znajdowało się 1463,5 tys. ha, tj. o 9,5 tys. ha (o 0,6%) mniej niż przed rokiem. Udział województwa wielkopolskiego w krajowej powierzchni zasiewów był najwyższy wśród wszystkich województw i wynosił 13,6%. W dominujących gospodarstwach indywidualnych obsiano 1252,1 tys. ha, tj. o 4,9 tys. ha (o 0,4%) mniej, a powierzchnia ta stanowiła 85,6% zasiewów w województwie.

W strukturze zasiewów zboża stanowiły 73,4%, strączkowe na ziarno (łącznie z mieszankami zbożowo-strączkowymi) – 2,6%, ziemniaki – 2,1%, rośliny przemysłowe – 10,9%, rośliny pastewne – 8,4%, a pozostałe uprawy – 2,6%. W stosunku do 2014 r. wzrósł udział strączkowych na ziarno – o 1,5 p.proc. oraz roślin zaliczanych do grupy „pozostałe uprawy” – o 0,5 p.proc., natomiast udział ziemniaków utrzymał się na niezmiennym poziomie. Mniejszy był udział zbóż – o 1,1 p.proc., przemysłowych – o 0,2 p.proc. i pastewnych – 0,6 p.proc.

WYKRES 4. STRUKTURA ZASIEWÓW OGÓLEM W 2015 R.

2.4. Produkcja głównych ziemiopłodów rolnych

Zboża

Powierzchnia zbóż w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniosła 1073,7 tys. ha i była o 23,8 tys. ha, tj. o 2,2%, mniejsza w stosunku do poprzedniego roku, a zboża podstawowe z mieszankami zajmowały obszar 900,7 tys. ha, tj. 83,9% ogólnej powierzchni zbóż.

TABL. I. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY ZBÓŻ

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych			2014=100
O G Ó Ł E M				
Powierzchnia w ha.....	1072563	1097479	1073679	97,8
Plony z 1 ha w dt.....	38,3	46,3	39,5	85,3
Zbiory w t.....	4111274	50783794	42390865	83,5
W tym ZBOŻA PODSTAWOWE Z MIESZANKAMI ZBOŻOWYMI				
Powierzchnia w ha.....	1009873	944244	900656	95,4
Plony z 1 ha w dt.....	37,4	43,4	38,2	88,0
Zbiory w t.....	3780157	41004412	34406385	83,9

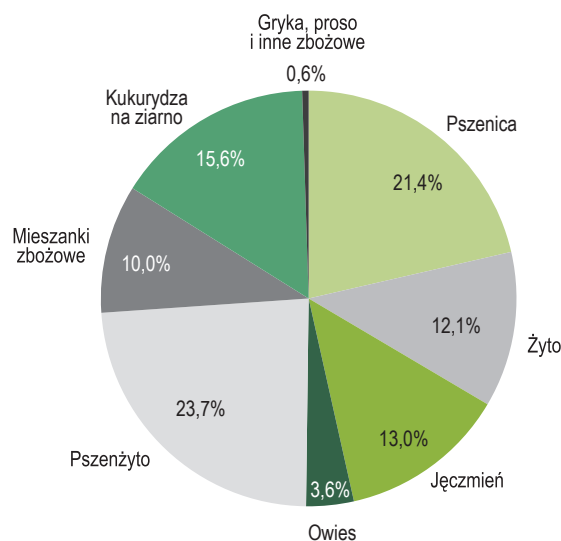
W powierzchni uprawy zbóż przeważały, podobnie jak przed rokiem, zboża ozime, których udział kształtował się na poziomie 58,9%, a wśród nich dominującym gatunkiem była pszenica, obejmująca 19,5% ogólnej powierzchni uprawy zbóż, natomiast w powierzchni zbóż jarych dominowała kukurydza na ziarno – 15,6%.

Podobne relacje występowały w gospodarstwach indywidualnych, tj. udział zbóż ozimych osiągnął poziom 57,8%, ale dominującym gatunkiem w tym przypadku było pszenżyto ozime – 22,0% ogólnej powierzchni zbóż, natomiast spośród zbóż jarych największy areal przypadł również na kukurydzę na ziarno – 14,7%. Pod względem wielkości powierzchni uprawy zbóż województwo wielkopolskie plasowało się na 1. miejscu w kraju, a udział w krajowej powierzchni zbóż wyniósł 14,3%.

TABL. II. STRUKTURA UPRAWY ZBÓŻ

ZBOŻA	Ogółem			W tym gospodarstwa indywidualne		
	2010	2014	2015	2010	2014	2015
powierzchnia zbóż ogółem = 100						
Pszenica.....	19,3	22,4	21,4	16,7	20,4	19,1
ozima.....	18,0	19,4	19,5	15,3	17,2	17,0
jara.....	1,3	3,0	2,0	1,4	3,2	2,1
Żyto.....	17,7	16,7	12,1	18,8	17,7	12,6
Jęczmień.....	15,8	13,0	13,0	15,8	13,1	13,0
ozimy.....	6,1	4,4	4,6	5,9	4,2	4,5
jary.....	9,7	8,6	8,4	9,9	8,9	8,6
Owies.....	4,6	4,1	3,6	4,8	4,5	3,9
Pszenżyto.....	23,5	19,4	23,7	24,2	19,8	24,8
ozime.....	22,1	17,1	21,2	22,7	17,2	22,0
jare.....	1,4	2,3	2,5	1,5	2,6	2,7
Mieszanki zbożowe.....	13,3	10,5	10,0	15,0	11,8	11,3
ozime.....	2,0	1,8	1,5	2,2	2,1	1,7
jare.....	11,3	8,7	8,5	12,8	9,8	9,7
Kukurydza na ziarno.....	5,4	13,1	15,6	4,2	11,9	14,7
Gryka, proso i inne zbożowe.....	0,4	0,8	0,5	0,5	0,9	0,5

WYKRES 5. STRUKTURA UPRAWY ZBÓŻ W ROLNICTWIE OGÓŁEM W 2015 R.

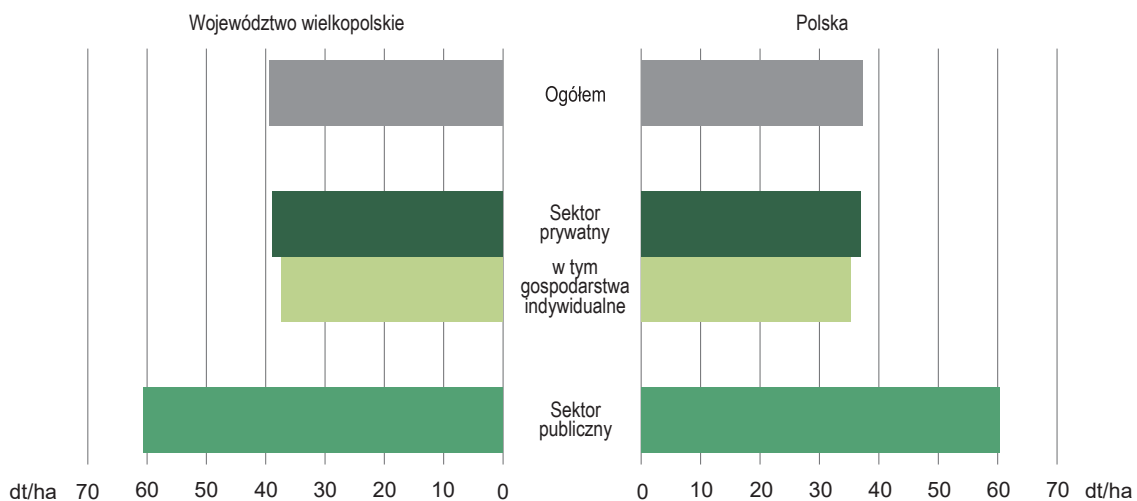
Plony zbóż, wynoszące w 2015 r. 39,5 dt z 1 ha, były o 14,7% niższe niż przed rokiem, natomiast plony zbóż podstawowych z mieszankami wyszacowano na poziomie 38,2 dt z 1 ha, tj. o 12,0% niższym. W porównaniu z wielkością plonów uzyskanych w 2014 r. wszystkie gatunki zbóż plonowały niżej, a spadek określono na poziomie:

- pszenica – o 8,8%,
- żyto – o 14,9%,
- jęczmień – o 14,4%,
- owies – o 22,3%,
- pszenżyto – o 13,6%,
- mieszanki zbożowe – o 20,7%,
- kukurydza na ziarno – o 29,8%,
- pozostałe zbożowe – o 3,6%.

Zdecydowanie gorzej niż przed rokiem plonowały zboża jare, a największy spadek odnotowano w uprawie kukurydzy na ziarno – o 29,8% i pszenżyta – o 23,9%. Natomiast wśród zbóż ozimych największy spadek plonowania wystąpił w uprawie mieszanek zbożowych – o 15,3% i żyta – o 14,9%. Województwo wielkopolskie, według kryterium wysokości plonu zbóż, plasowało się na 7. pozycji w kraju.

Produkcja zbóż ogółem w 2015 r. osiągnęła poziom 4239,1 tys. t i była niższa niż przed rokiem o 839,3 tys. t, tj. o 16,5%, a zbiory zbóż podstawowych z mieszankami, wynoszące 3440,6 tys. t, były mniejsze o 659,8 tys. t, tj. o 16,1%. W kraju produkcja zbóż ogółem była niższa o 12,3%, a województwo wielkopolskie było największym producentem ziarna zbóż, z udziałem w produkcji krajowej na poziomie 15,1%.

WYKRES 6. PLONY ZBÓŻ W 2015 R.

Ziemniaki

Powierzchnia uprawy ziemniaków, łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, wyniosła 31,8 tys. ha co oznacza, że była mniejsza od ubiegłorocznej o 0,2 tys. ha, tj. o 0,5%, natomiast w kraju odnotowano wzrost powierzchni uprawy o 8,5%. Powierzchnia przeznaczona pod uprawę ziemniaków stanowiła 10,6% powierzchni ziemniaków w kraju, a wielkopolskie zajmowało 3. lokatę po województwach łódzkim i mazowieckim.

TABL. III. POWIERZCHNIA UPRAWY, PLONY I ZBIORY ZIEMNIAKÓW^a

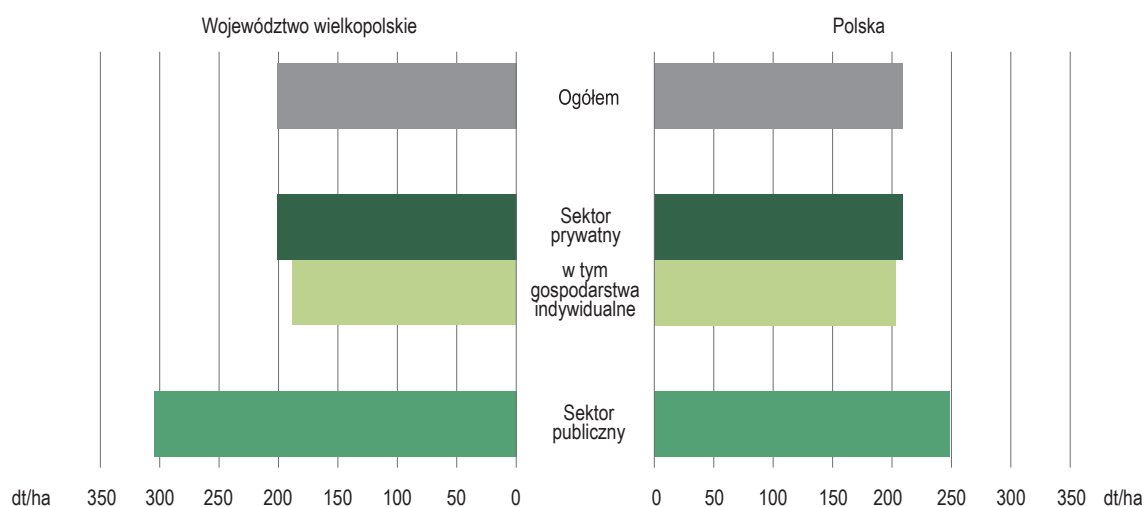
WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych			2014=100
Powierzchnia w ha.....	39847	31959	31809	99,5
Plony z 1 ha w dt.....	233	277	202	72,9
Zbiory w t.....	928898	884143	642856	72,7

^a W latach 2014 i 2015 łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych.

Przy niesprzyjających warunkach pogodowych ziemniaki plonowały nisko, tj. na poziomie 202 dt z 1 ha i był to plon niższy o 27,1% od ubiegłorocznego. Średni plon w kraju był niższy o 24,5%, a przyjmując za kryterium wysokość plonów, wielkopolskie ulokowało się na 10. miejscu wśród województw.

Produkcja ziemniaków kształtowała się na poziomie 642,9 tys. t i była o 241,3 tys. t (o 27,3%) mniejsza niż w 2014 r. (w kraju mniejsza o 17,9%). Podobnie jak w przypadku powierzchni uprawy, wielkopolskie zajmowało wśród producentów ziemniaków 3. lokatę, po województwach łódzkim i mazowieckim.

WYKRES 7. PLONY ZIEMNIAKÓW W 2015 R.

Buraki cukrowe

W 2015 r. buraki cukrowe uprawiane były na powierzchni 39,9 tys. ha, tj. o 2,5 tys. ha (o 5,8%) mniejszej niż przed rokiem. W kraju również zaznaczył się spadek zainteresowania tą uprawą, gdyż jej areał zmniejszył się o 8,9%. Udział województwa wielkopolskiego w krajowej powierzchni uprawy buraków cukrowych był największy wśród wszystkich województw i wyniósł 22,2%.

Średni plon na poziomie 527 dt z 1 ha był niższy o 24,6% od osiągniętego w 2014 r. (w kraju niższy o 23,9%). Okazał się jednym z najniższych plonów notowanych w kraju, gdyż wielkopolskie zajmowało 11. lokatę wśród wszystkich województw.

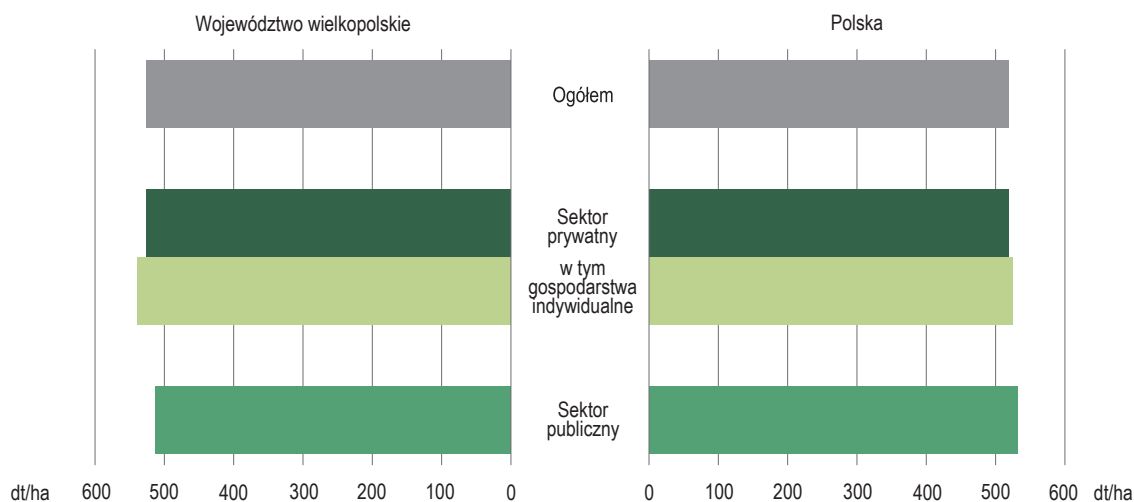
TABL. IV. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY BURAKÓW CUKROWYCH ^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych			2014=100
Powierzchnia w ha.....	42813	42360	39909	92,4
Plony z 1 ha w dt.....	491	699	527	75,4
Zbiory w t.....	2100197	2962041	2101568	70,9

^a Dostarczonych do cukrowni.

Produkcja buraków cukrowych, rozliczona według dostaw do cukrowni, wyniosła 2101,6 tys. t i była mniejsza o 860,5 tys. t (o 29,1%) od ubiegłorocznej (w kraju mniejsza o 30,6%). Województwo wielkopolskie od lat jest największym producentem buraków cukrowych w kraju i mimo gorszego plonowania utrzymało 1. pozycję.

WYKRES 8. PLONY BURAKÓW CUKROWYCH W 2015 R.

Rośliny oleiste

Powierzchnia uprawy roślin oleistych w 2015 r. wyniosła 118,9 tys. ha, w tym rzepaku i rzepiku 114,6 tys. ha, i zmniejszyła się w stosunku do poprzedniego roku, odpowiednio: o 2,4 tys. ha (o 2,0%) i o 4,2 tys. ha (o 3,5%). W kraju odnotowano niewielki wzrost powierzchni oleistych – o 0,9%, przy czym areal rzepaku i rzepiku był mniejszy o 0,4%. Powierzchnia przeznaczona pod oleiste w województwie wielkopolskim była trzecią co do wielkości w kraju, a więcej tych roślin uprawiano w województwach dolnośląskim i kujawsko-pomorskim. Udział powierzchni rzepaku i rzepiku w ogólnej powierzchni oleistych wynosił 96,4%, tj. o 1,6 p.proc. mniej niż przed rokiem, natomiast w powierzchni uprawy rzepaku i rzepiku dominowały ozime, stanowiące 97,2%.

O mniejszej niż przed rokiem produkcji w głównej mierze zdecydowało niższe – o 13,2% – plonowanie (w kraju niższe o 17,8%); dominujący w tej grupie upraw rzepak i rzepik plonował niżej o 12,2% (w kraju o 17,2%).

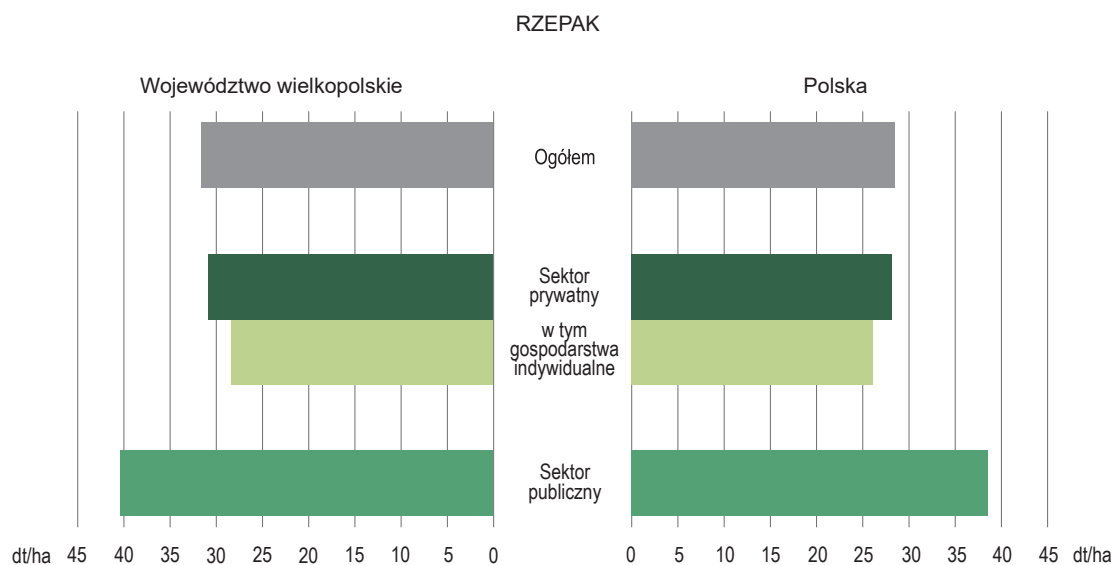
TABL. V. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY ROŚLIN OLEISTYCH

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych			2014=100
O G Ó Ł E M				
Powierzchnia w ha.....	141169	121247	118862	98,0
Plony z 1 ha w dt.....	24,1	35,6	30,9	86,8
Zbiory w t.....	340895	431686	367300	85,1
W tym RZEPAK I RZEPIK				
Powierzchnia w ha.....	138143	118804	114612	96,5
Plony z 1 ha w dt.....	24,4	36,0	31,6	87,8
Zbiory w t.....	337144	427561	362701	84,8

Zbiory roślin oleistych wyniosły 367,3 tys. t, w tym rzepaku i rzepiku 362,7 tys. t, i zmniejszyły się, odpowiednio: o 64,4 tys. t (o 14,9%) oraz o 64,9 tys. t (o 15,2%). Udział zbiorów rzepaku i rzepiku w ogólnej produkcji roślin oleistych w kraju wynosił 98,7%. Województwo wielkopolskie jest jednym z głównych producentów roślin oleistych w kraju, a produkcja uzyskana w 2015 r. lokuje je na 2. miejscu po województwie dolnośląskim.

WYKRES 9. PLONY RZEPAKU I RZEPIKU W 2015 R.

2.5. Województwo wielkopolskie na tle krajowej produkcji głównych ziemiopłodów rolnych w 2015 r.

Powierzchnia zasiewów w województwie wielkopolskim w 2015 r., obejmująca areał 1463,5 tys. ha, stanowiła 13,6% powierzchni zasiewów w kraju i była największa wśród wszystkich województw. Udział województwa wielkopolskiego w krajowej powierzchni zasiewów w przypadku podstawowych ziemiopłodów rolnych był w większości mniejszy niż przed rokiem, a największy spadek odnotowano w uprawie żyta – do 17,9% (o 2,7 p.proc.) i jęczmienia – do 16,6% (o 1,0 p.proc.). Natomiast większy był udział powierzchni buraka cukrowego – wzrost do 22,2% (o 0,8 p.proc.) i pszenżyta – do 16,8% (o 0,5 p.proc.).

W porównaniu ze średnimi plonami w kraju, plony uzyskane w województwie wielkopolskim były wyższe, z wyjątkiem ziemniaków, których plon był niższy o 8,0 dt.

Udział województwa wielkopolskiego w krajowej produkcji głównych ziemiopłodów rolnych, w stosunku do roku poprzedniego, zwiększył się w przypadku buraków cukrowych – do 22,4% (o 0,4 p.proc.) oraz rzepaku i rzepiku – do 13,4% (o 0,3 p.proc.), natomiast zmniejszył się dla zbóż – do 15,1% (o 0,8 p.proc.), z wyjątkiem pszenżyta, którego udział wzrósł do 19,3% (o 0,3 p.proc.) oraz ziemniaków – do 10,2% (o 1,3 p.proc.).

TABL. VI. WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE NA TLE KRAJOWEJ PRODUKCJI GŁÓWNYCH ZIEMIOPŁODÓW

WYSZCZEGÓLNIENIE	Polska		Województwo wielkopolskie	
	2015		2014	2015
	w liczbach bezwzględnych		Polska = 100	
POWIERZCHNIA UPRAWY w tys. ha				
Zboża.....	7511,8	1073,7	14,7	14,3
w tym:				
pszenica.....	2395,5	230,1	10,5	9,6
żyto	725,3	129,9	20,6	17,9
jęczmień.....	839,3	139,2	17,6	16,6
pszenżyto.....	1516,2	254,4	16,3	16,8
Ziemniaki ^a	300,4	31,8	11,5	10,6
Buraki cukrowe	180,1	39,9	21,4	22,2
Rzepak i rzepik	947,1	114,6	12,5	12,1
PLONY z 1 ha w dt				
Zboża.....	37,3	39,5	108,4	105,9
w tym:				
pszenica.....	45,7	47,5	104,8	103,9
żyto	27,8	28,5	106,3	102,5
jęczmień.....	35,3	37,3	107,7	105,7
pszenżyto.....	35,2	40,5	116,7	115,1
Ziemniaki ^a	210	202	99,6	96,2
Buraki cukrowe	520	527	102,3	101,3
Rzepak i rzepik	28,5	31,6	104,7	110,9
ZBIORY w tys. t				
Zboża.....	28002,7	4239,1	15,9	15,1
w tym:				
pszenica.....	10957,8	1093,4	11,0	10,0
żyto	2013,1	370,1	21,9	18,4
jęczmień.....	2960,7	518,7	19,0	17,5
pszenżyto.....	5339,4	1031,2	19,0	19,3
Ziemniaki ^a	6313,7	642,9	11,5	10,2
Buraki cukrowe	9364,5	2101,6	22,0	22,4
Rzepak i rzepik	2700,8	362,7	13,1	13,4

^a Łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych.

2.6. Produkcja ogrodnicza

Warzywa

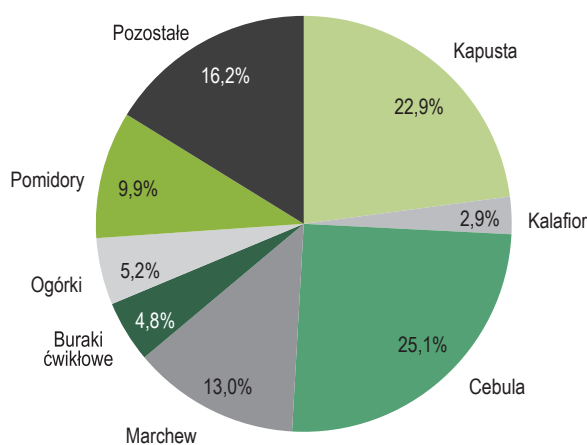
Ogólna powierzchnia uprawy warzyw gruntowych, łącznie z uprawą w ogrodach przydomowych, w 2015 r. wyniosła 23,4 tys. ha i była większa niż przed rokiem o 1,8 tys. ha (o 8,4%), a tendencja wzrostowa dotyczyła większości gatunków, oprócz marchwi jadalnej i buraków ćwikłowych. Największą powierzchnię zajmowały warzywa zaliczane do grupy „pozostałe”, tj. pietruszka, pory, selery, rzodkiewka, sałata, rabarbar, szparagi, koper i inne – 27,9% ogólnej powierzchni warzyw oraz cebula – 23,3%.

Warunki pogodowe nie sprzyjały dobremu plonowaniu warzyw, a największy spadek plonu, w stosunku do ubiegłego roku, odnotowano w uprawie kalafiorów – o 29,8% oraz warzyw zaliczanych do grupy „pozostałe” – o 20,6%.

Mimo wzrostu powierzchni uprawy, produkcja warzyw była mniejsza niż przed rokiem, a łączny zbiór kształtował się na poziomie 528,9 tys. t i był mniejszy o 44,7 tys. t (o 7,8%). W kraju produkcja warzyw gruntowych również była mniejsza, a spadek wyniósł 18,2%. Udział województwa wielkopolskiego w krajowej produkcji warzyw kształtował się na poziomie 13,9%, a województwo zajmowało 2. lokatę wśród producentów warzyw po województwie kujawsko-pomorskim.

Produkcja warzyw w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego w 2015 r. wyniosła 152 kg (wobec 165 kg w 2014 r.).

WYKRES 10. STRUKTURA ZBIORÓW WARZYW W 2015 R.

Owoce z drzew i krzewów oraz plantacji jagodowych

W 2015 r. produkcja owoców z drzew i krzewów oraz plantacji jagodowych (w sadach i poza sadami) wyniosła 135,9 tys. t i była o 12,5 tys. t (o 8,4%) mniejsza niż przed rokiem. W kraju produkcja owoców również była mniejsza, a spadek ustalono na poziomie 2,1%.

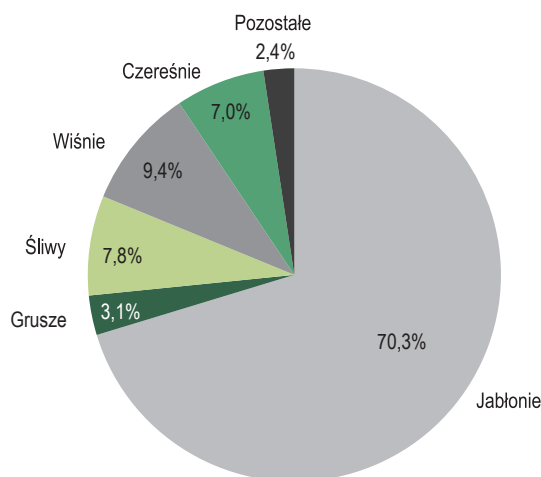
Produkcja owoców z drzew, krzewów i plantacji jagodowych, w przeliczeniu na 1 mieszkańca województwa wielkopolskiego w 2015 r. wyniosła 39,1 kg (wobec 42,8 kg w 2014 r.).

Owoce z drzew

Łączne zbiory owoców z drzew w 2015 r. wyniosły 120,9 tys. ton i były mniejsze od ubiegłorocznych o 10,9 tys. t, tj. o 8,3%. Największy udział w zbiorach owoców miały jabłka, które stanowiły 70,3% ogólnej ilości.

W kraju odnotowano mniejszy spadek produkcji, który został ustalony na poziomie 1,1%, a zbiory województwa wielkopolskiego stanowiły 3,4% produkcji krajowej. Pod względem wielkości zbiorów owoców z drzew wielkopolskie plasowało się na 6. miejscu w kraju.

WYKRES 11. STRUKTURA ZBIORÓW OWOCÓW Z DRZEW W 2015 R.

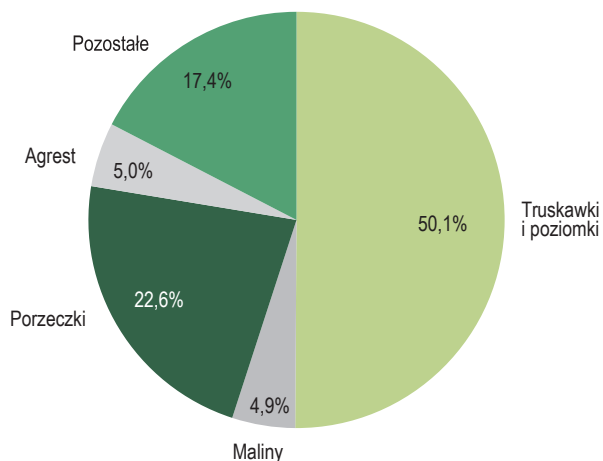

Owoce z krzewów owocowych i plantacji jagodowych

Zbiory owoców z krzewów owocowych i plantacji jagodowych w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniosły 15,1 tys. t i były mniejsze od ubiegłorocznych o 1,6 tys. t, tj. o 9,4%. Największy udział w zbiorach miały truskawki, które stanowiły 50,1% łącznego zbioru, oraz porzeczki – z udziałem 22,6%.

W kraju zbiory z krzewów owocowych i plantacji jagodowych były mniejsze o 8,9%, a produkcja uzyskana w województwie stanowiła 2,9% produkcji krajowej. Przy takim udziale wielkopolskie lokowało się na 8. miejscu wśród województw.

WYKRES 12. STRUKTURA ZBIORÓW OWOCÓW JAGODOWYCH W 2015 R.

2.7. Produkcja pasz z trwałych użytków zielonych i polowych upraw pastewnych

Ogólna produkcja pasz

W 2015 r. powierzchnia paszowa (upraw w plonie głównym), łącznie z arealem trwałych użytków zielonych, wyniosła 363,1 tys. ha, tj. była mniejsza o 21,6 tys. ha (o 5,6%) od ubiegłorocznej i stanowiła 8,8% powierzchni paszowej kraju. Powierzchnia trwałych użytków zielonych kształtowała się na poziomie 240,7 tys. ha i zmniejszyła się w stosunku do 2014 r. o 11,3 tys. ha (o 4,5%), a jej udział w powierzchni paszowej województwa wynosił 66,3%. Natomiast powierzchnia polowych upraw pastewnych wyniosła 122,4 tys. ha i była mniejsza niż przed rokiem o 10,3 tys. ha (o 7,8%), a areal zajmowany przez te uprawy stanowił 33,7% ogólnej powierzchni paszowej.

Ogólna powierzchnia paszowa w kraju przekraczała o 1,9% powierzchnię ubiegłoroczną, a użytki zielone zajmowały 74,6% powierzchni paszowej, natomiast na polowe uprawy pastewne przypadało pozostałe 25,4%. Udział powierzchni paszowej województwa wielkopolskiego w krajowej powierzchni kształtował się na poziomie 8,8%, a przy takim udziale wielkopolskie zajmowało 4. lokatę w kraju, po województwach: mazowieckim, podlaskim i warmińsko-mazurskim.

TABL. VII. **POWIERZCHNIA PASZOWA**

WYSZCZEGÓLNIENIE	2010	2014	2015	
	w hektarach			2014=100
O G Ó Ł E M				
O G Ó Ł E M (w plonie głównym)	356592	384736	363104	94,4
Trwałe użytki zielone ^a	239045	251973	240688	95,5
łąki	212982	234547	222146	94,7
pastwiska	26063	17427	18542	106,4
Polowe uprawy pastewne ^b	117547	132765	122416	92,2
W tym GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE				
RAZEM (w plonie głównym)	295696	331104	315923	95,4
Trwałe użytki zielone ^a	210095	228116	217824	95,5
łąki	189675	214567	202870	94,5
pastwiska	20420	13549	14954	110,4
Polowe uprawy pastewne ^b	85601	104988	98099	93,4

^a Bez łąk i pastwisk na gruntach państwowych i społecznych niestanowiących gospodarstw rolnych. ^b Użytkowane na paszę.

Trwałe użytki zielone

W 2015 r. powierzchnia łąk trwałych wyniosła 222,1 tys. ha i była o 12,4 tys. ha (o 5,3%) mniejsza niż przed rokiem. W kraju odnotowano wzrost powierzchni o 0,9%, a łąki trwałe województwa wielkopolskiego stanowiły 8,4% krajowej powierzchni łąk.

Plon siana łąkowego z trzech pokosów w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniósł 50,2 dt z 1 ha i był niższy niż przed rokiem o 9,3 dt (o 15,6%). Pogarszające się warunki wilgotnościowe wyraźnie wpływały na plonowanie łąk w kolejnych pokosach, tj. plony siana z I pokosu kształtowały się na poziomie 29,3 dt z 1 ha i były wyższe o 1,4% od ubiegłorocznych, natomiast plony II pokosu wyniosły 13,9 dt z 1 ha i w stosunku rocznym zmniejszyły się o 29,8%, a w III pokosie osiągnęły poziom 7,0 dt z 1 ha i były o 35,2% mniejsze niż przed rokiem. Zbiór z łąk trwałych w 60,3% przeznaczono na siano, w 27,5% – na kiszenie, w 6,5% – na bieżące skarmianie, a pozostałe 5,7% produkcji zostało wykorzystane jako trawa pastwiskowa.

W 2015 r. pastwiska trwale w województwie wielkopolskim zajmowały 18,5 tys. ha, tj. o 1,1 tys. ha (o 6,4%) więcej niż przed rokiem, i stanowiły 4,3% powierzchni pastwisk w kraju, która zmniejszyła się o 10,5%. Niekorzystne warunki w okresie wegetacji wpłynęły na uzyskanie znacznie niższego plonu zielonki, który wyniósł 153 dt z 1 ha i był niższy o 23,8% od osiągniętego w 2014 r.

Łączne plony z trwałych użytków zielonych (w przeliczeniu na siano) w 2015 r. wyniosły 48,7 dt z 1 ha i były o 9,5 dt (o 16,3%) niższe niż przed rokiem. Całkowita produkcja, przeliczona na siano, wyniosła 1171,7 tys. t i w stosunku do poprzedniego roku zmniejszyła się o 294,3 tys. t, tj. o 20,1%. Z łąk trwałych zebrano 1114,8 tys. t siana, tj. o 20,1% mniej niż w 2014 r., natomiast produkcja z pastwisk wyniosła 56,9 tys. t i była mniejsza o 18,7%. Zbiory z łąk trwałych stanowiły 95,1% produkcji z trwałych użytków zielonych.

TABL. VIII. **POWIERZCHNIA, PLONY I ZBIORY Z TRWAŁYCH UŻYTKÓW ZIELONYCH**

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W tym gospodarstwa indywidualne		
	2014	2015	2014=100	2014	2015	2014=100
POWIERZCHNIA w tys. ha						
OGÓŁEM	251973	240688	95,5	228116	217824	95,5
Łąki.....	234547	222146	94,7	214567	202870	94,5
Pastwiska	17427	18542	106,4	13549	14954	110,4
PLONY z 1 ha w dt ^a						
OGÓŁEM	58,2	48,7	83,7	60,2	48,8	81,1
Łąki.....	59,5	50,2	84,4	61,3	50,0	81,6
Pastwiska	40,1	30,7	76,6	42,6	32,0	75,1
ZBIORY w tys. t ^a						
OGÓŁEM	1465953	1171669	79,9	1372653	1062086	77,4
Łąki.....	1395995	1114784	79,9	1314934	1014233	77,1
Pastwiska	69958	56885	81,3	57719	47853	82,9

^a W przeliczeniu na siano.

Polowe uprawy pastewne w plonie głównym

Polowe uprawy pastewne, stosowane w żywieniu zwierząt gospodarskich, przeznaczone są do bezpośredniego skarmiania, suszenia lub kiszenia. Należą do nich rośliny uprawiane w plonie głównym: motylkowe grubonasienne (strączkowe pastewne), motylkowe drobnonasienne z trawami i pastwiskami polowymi, kukurydza na zielonkę oraz okopowe pastewne, a także poplony i wsiewki. W 2015 r. udział polowych upraw pastewnych w ogólnej powierzchni zasiewów wynosił: dla strączkowych pastewnych – 0,2%, motylkowych drobnonasieniennych z trawami i pastwiskami polowymi – 2,3%, kukurydzy na zielonkę – 5,8% i okopowych pastewnych – 0,1% (w 2014 r., odpowiednio: 0,2%, 2,1%, 6,6% i 0,1%). Powierzchnia przeznaczona pod te uprawy stanowiła 11,6% powierzchni polowych upraw pastewnych w kraju, a województwo wielkopolskie zajmowało 3. lokatę po podlaskim i mazowieckim.

Największy udział w powierzchni polowych upraw pastewnych miała kukurydza na zielonkę – 68,9%, a jej areal wynosił 84,4 tys. ha i był o 13,0 tys. ha (o 13,3%) mniejszy niż przed rokiem. Udział pozostałych upraw pastewnych kształtował się następująco: strączkowe pastewne – 2,5%, motylkowe drobnonasienne – 27,6%, a okopowe pastewne – 1,0%.

TABL. IX. POWIERZCHNIA ZASIEWÓW, PLONY I ZBIORY POLOWYCH UPRAW PASTEWNYCH W PLONIE GŁÓWNYM

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem			W tym gospodarstwa indywidualne		
	2014	2015		2014	2015	
	w liczbach bezwzględnych	2014=100		w liczbach bezwzględnych	2014=100	
STRĄCZKOWE PASTEWNE NA ZIELONKĘ						
Powierzchnia w ha.....	3166	3103	98,0	2862	2776	97,0
Plony z 1 ha w dt.....	204	142	69,5	213	145	68,0
Zbiory w t.....	64729	44037	68,0	61040	40284	66,0
MOTYLKOWE DROBNONASIEENNE ^a NA ZIELONKĘ						
Powierzchnia w ha.....	30821	33757	109,5	22557	26299	116,6
Plony z 1 ha w dt.....	310	229	73,8	312	225	72,0
Zbiory w t.....	955550	771976	80,7	703820	590717	83,8
KUKURYDZA NA ZIELONKĘ						
Powierzchnia w ha.....	97338	84383	86,7	78426	67862	86,5
Plony z 1 ha w dt.....	490	368	75,1	521	382	73,3
Zbiory w t.....	4770421	3103772	65,1	4085987	2592328	63,4
OKOPOWE PASTEWNE						
Powierzchnia w ha.....	1440	1173	81,5	1143	1162	101,7
Plony z 1 ha w dt.....	489	371	75,9	504	373	74,0
Zbiory w t.....	70381	43516	61,8	57633	43389	75,3
W tym buraki pastewne						
Powierzchnia w ha.....	1376	724	52,6	1084	721	66,5
Plony z 1 ha w dt.....	495	402	81,3	510	403	79,0
Zbiory w t.....	68047	29096	42,8	55299	29056	52,5

^a Oraz inne pastewne łącznie z trawami i pastwiskami polowymi.

3. PRODUKCJA ZWIERZĘCA

3.1. Bydło

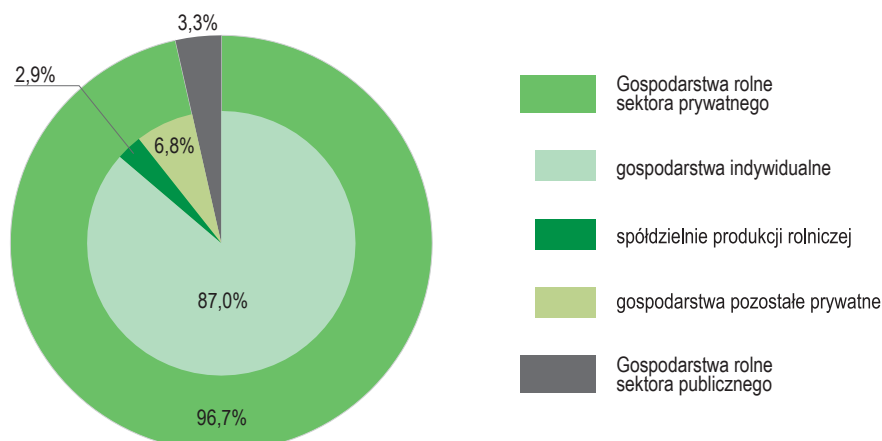
Według stanu na początku grudnia 2015 r., pogłowie bydła ogółem w województwie wielkopolskim wynosiło 912,0 tys. sztuk i było o 27,9 tys. sztuk (o 3,2%) większe niż przed rokiem, ale w porównaniu z liczebnością stada w czerwcu 2015 r. – mniejsze o 39,0 tys. sztuk (o 4,1%). Natomiast stado krów, liczące 261,0 tys. sztuk, zmniejszyło się w porównaniu z grudniem 2014 r. o 12,1 tys. sztuk (o 4,4%), a w stosunku do stanu w czerwcu 2015 r. – o 31,4 tys. sztuk (o 10,7%).

Bydło utrzymywane w województwie wielkopolskim stanowiło 15,8%, a krowy 11,3% pogłowia krajowego. Przyjmując za kryterium liczebność stada, wielkopolskie w obu przypadkach zajmowało 3. miejsce w kraju, po mazowieckim i podlaskim.

W gospodarstwach sektora prywatnego utrzymywano 881,5 tys. sztuk, tj. 96,7% pogłowia bydła w województwie, a w gospodarstwach indywidualnych, dominujących zarówno w województwie, jak i w sektorze prywatnym, znajdowało się 793,6 tys. sztuk, tj. 87,0% stada wojewódzkiego i 90,0% stada sektora prywatnego.

W sektorze publicznym pogłowie bydła wynosiło 30,5 tys. sztuk, tj. 3,3% pogłowia bydła w województwie.

WYKRES 13. STRUKTURA POGŁOWIA BYDŁA WEDŁUG SEKTORÓW I FORM WŁASNOŚCI W 2015 R.

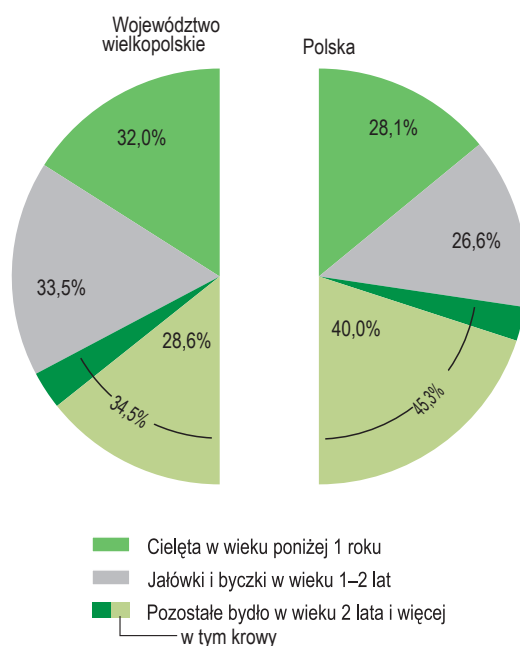

Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych w grudniu 2015 r. wynosiła 52,5 sztuk i była wyższa niż przed rokiem, kiedy kształtowała się na poziomie 49,2 sztuk. Obsada krów wyniosła 15,0 sztuk wobec 15,2 sztuk w grudniu 2014 r. (w kraju, odpowiednio: 39,6 sztuk wobec 38,9 sztuk przed rokiem i 15,8 sztuk wobec 16,5 sztuk).

W porównaniu ze strukturą pogłowia bydła notowaną w grudniu 2014 r., zwiększył się udział cieląt w wieku poniżej 1 roku (o 3,3 p.proc.) i młodego bydła w wieku 1–2 lat (o 1,2 p.proc.), natomiast mniejszy był udział bydła dorosłego w wieku 2 lat i więcej (o 4,5 p.proc., w tym krów o 2,3 p.proc.).

W grudniu 2015 r. pogłowie krów mlecznych wynosiło 242,3 tys. sztuk i stanowiło 92,8% ogólnego stada krów. W porównaniu z analogicznym okresem 2014 r. udział krów mlecznych zmniejszył się o 1,4 p.proc., a w stosunku do stanu w czerwcu 2015 r. był mniejszy o 1,8 p.proc.

WYKRES 14. STRUKTURA STADA BYDŁA W GRUDNIU 2015 R.

3.2. Owce

Pogłowie owiec ogółem w grudniu 2015 r. wynosiło 22,0 tys. sztuk i było o 1,5 tys. sztuk (o 7,2%) większe niż przed rokiem. Stado maciorek owczych w skali roku zwiększyło się o 5,0% do poziomu 13,4 tys. sztuk. W porównaniu ze stanem w czerwcu 2015 r. pogłowie owiec zwiększyło się o 4,6 tys. sztuk (o 26,8%), natomiast liczebność stada maciorek wzrosła o 1,3 tys. sztuk (o 10,6%).

W strukturze pogłowia owiec ogółem udział maciorek, tj. samic, które miały już potomstwo i samic pokrytych po raz pierwszy, wynosił 60,9% (w grudniu 2014 r. – 62,1%).

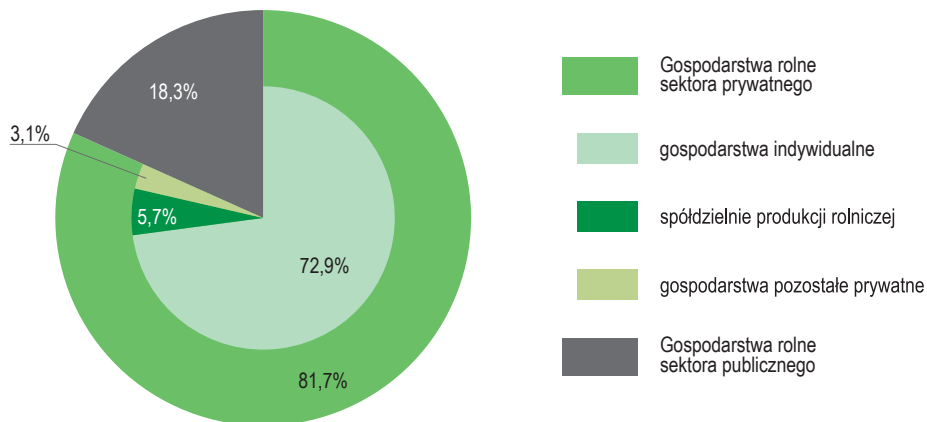
W sektorze prywatnym pogłowie owiec liczyło 18,0 tys. sztuk i w porównaniu z grudniem 2014 r. zwiększyło się o 2,0 tys. sztuk (o 12,3%), a w stosunku do czerwca 2015 r. wzrosło o 4,7 tys. sztuk (o 35,8%). W gospodarstwach indywidualnych stan pogłowia owiec kształtował się na poziomie 16,0 tys. sztuk. W skali roku pogłowie zwiększyło się o 2,7 tys. sztuk (o 20,2%), a w stosunku do czerwca 2015 r. – o 5,4 tys. sztuk (o 50,6%).

W sektorze publicznym stado owiec w skali roku zmniejszyło się o 0,5 tys. sztuk (o 11,1%), a w porównaniu z czerwcem 2015 r. było mniejsze o 0,1 tys. sztuk (o 2,1%).

Obsada owiec na 100 ha użytków rolnych w 2015 r. wynosiła 1,3 sztuk, w tym obsada maciorek owczych 0,8 sztuk, przed rokiem odpowiednio: 1,1 sztuk i 0,7 sztuk (w kraju, odpowiednio: 1,5 sztuk i 1,0 sztuk, wobec 1,4 sztuk i 0,9 sztuk przed rokiem).

Owce utrzymywane w województwie wielkopolskim stanowiły 9,9% pogłowia krajowego, a województwo z takim stanem znajdowało się na 2. miejscu w kraju, po województwie małopolskim.

WYKRES 15. STRUKTURA POGŁOWIA OWIEC WEDŁUG SEKTORÓW I FORM WŁASNOŚCI W 2015 R.

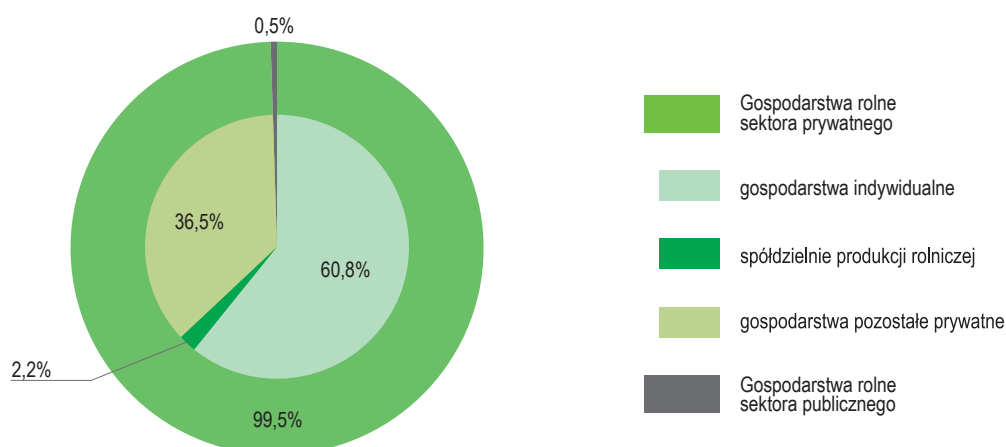
3.3. Trzoda chlewna

Na początku grudnia 2015 r. pogłowie trzody chlewnej w województwie wielkopolskim liczyło 3888,9 tys. sztuk i było o 115,9 tys. sztuk (o 2,9%) mniejsze od stanu notowanego w analogicznym okresie poprzedniego roku, a w porównaniu z liczebnością stada w czerwcu 2015 r. – mniejsze o 325,2 tys. sztuk (o 7,7%). W odniesieniu do grudnia 2014 r. stado loch na chów zmniejszyło się o 39,7 tys. sztuk (o 14,1%) do poziomu 240,9 tys. sztuk, w tym pogłowie loch prośnych zmalało o 30,8 tys. sztuk (o 15,7%) do 164,8 tys. sztuk. W stosunku do stanu w czerwcu 2015 r. liczba loch na chów zmniejszyła się o 38,8 tys. sztuk (o 13,9%), mniejsza była również liczba loch prośnych – o 31,6 tys. sztuk (o 16,1%).

W sektorze prywatnym pogłowie trzody chlewnej w początku grudnia 2015 r. wynosiło 3868,8 tys. sztuk i w ciągu roku zmniejszyło się o 107,9 tys. sztuk (o 2,7%), a w porównaniu ze stanem w czerwcu 2015 r. było mniejsze o 319,3 tys. sztuk (o 7,6%). W gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 2363,6 tys. sztuk, tj. 60,8% pogłowia trzody chlewnej w województwie wielkopolskim. Roczny spadek liczebności stada w tej grupie gospodarstw wyniósł 254,2 tys. sztuk (9,7%), a sezonowo, tj. w okresie od czerwca 2015 r., odnotowano spadek pogłowia o 398,6 tys. sztuk (o 14,4%).

W sektorze publicznym pogłowie trzody chlewnej, wynoszące 20,1 tys. sztuk, w skali roku zmniejszyło się o 8,0 tys. sztuk (o 28,5%), a w porównaniu ze stanem w czerwcu 2015 r. odnotowano spadek liczebności o 5,9 tys. sztuk (o 22,6%).

WYKRES 16. STRUKTURA POGŁOWIA TRZODY CHLEWNEJ WEDŁUG SEKTORÓW I FORM WŁASNOŚCI W 2015 R.

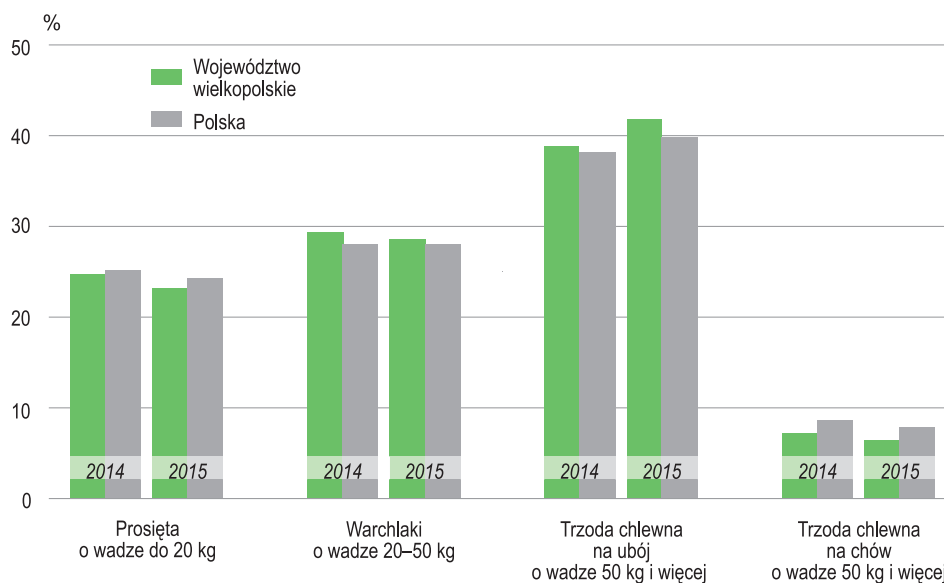

W porównaniu ze strukturą pogłowia trzody rejestrowaną w grudniu 2014 r., zwiększył się udział trzody chlewnej na ubój o wadze 50 kg i więcej (wzrost o 3,0 p.proc.), natomiast mniejszy był udział prosiąt (spadek o 1,5 p.proc.), warchlaków (o 0,7 p.proc.) i trzody chlewnej na chów (o 0,8 p.proc.).

W grudniu 2015 r. obsada trzody chlewnej ogółem, w tym loch na chów, na 100 ha użytków rolnych wynosiła, odpowiednio: 223,9 i 13,9 sztuk wobec 223,1 i 15,6 sztuk w grudniu 2014 r. (w kraju, odpowiednio: 72,8 i 5,6 sztuk wobec 77,4 i 6,6 sztuk przed rokiem).

Udział województwa wielkopolskiego w krajowym pogłowie trzody chlewnej w grudniu 2015 r. wynosił 36,7%, co daje 1. lokatę w kraju.

WYKRES 17. STRUKTURA POGŁOWIA TRZODY CHLEWNEJ

3.4. Drób

W grudniu 2015 r. pogłowie drobiu ogółem w województwie wielkopolskim wynosiło 33934,9 tys. sztuk i w stosunku do grudnia 2014 r. wzrosło o 7191,2 tys. sztuk, tj. o 26,9%. Praktycznie całe stado drobiu utrzymywane było w gospodarstwach sektora prywatnego, a w dominujących gospodarstwach indywidualnych utrzymywano 68,4% pogłowia województwa. Od lat województwo wielkopolskie jest największym producentem drobiu w kraju, a jego udział w pogłowie krajowym w grudniu 2015 r. kształtował się na poziomie 22,1%.

Obsada drobiu na 100 ha użytków rolnych w 2015 r. wyniosła 1953,8 sztuk wobec 1489,9 sztuk przed rokiem (w kraju 1053,3 wobec 914,2 sztuk). Drobiu kurzego w tej obsadzie było 1755,2 sztuk wobec 1357,9 sztuk w grudniu 2014 r. (w kraju 959,7 sztuk wobec 831,0 sztuk).

TABL. X. STRUKTURA POGŁOWIA DROBIU

WYSZCZEGÓLNIENIE	Województwo wielkopolskie		Polska	
	grudzień 2014	grudzień 2015	grudzień 2014	grudzień 2015
W ODSETKACH				
Drób kurzy	91,1	89,8	90,9	91,1
w tym nioski	43,3	50,0	34,3	32,3
Drób pozostały.....	8,9	10,2	9,1	8,9

W pogłowie drobiu, zarówno w województwie, jak i w kraju przeważał drób kurzy, którego udział w grudniu 2015 r. kształtował się na poziomie, odpowiednio: 89,8% i 91,1%.

4. Skup wybranych produktów rolnych i ich ceny

W 2015 r. w województwie wielkopolskim skupiono produkty rolne o łącznej wartości 10731,7 mln zł (według cen bieżących, bez podatku VAT), tj. o 0,5% mniej niż w 2014 r. (w kraju spadek o 3,4%). Udział województwa wielkopolskiego w krajowej wartości skupu produktów rolnych wynosił 18,8% wobec 18,3% w 2014 r.

Wartość produktów roślinnych skupionych w województwie wielkopolskim stanowiła 27,8% ogólnej wartości skupu w województwie (27,1% w 2014 r.; w kraju 32,6% wobec 31,6%).

TABL. XI. PRZECIĘTNE CENY ROCZNE PODSTAWOWYCH PRODUKTÓW ROLNYCH W SKUPIE I NA TARGOWISKACH W 2015 R.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Skup		Targowiska	
	w zł	2014=100	w zł	2014=100
WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE				
Ziarno zbóż za 1 dt:				
pszenica.....	67,87	97,3	79,94	89,9
żyto	51,41	96,5	58,78	86,4
Ziemniaki jadalne ^a za 1 dt	57,01	93,5	82,24	78,4
Żywiec rzeźny za 1 kg:				
bydło (bez cieląt).....	6,25	104,2	.	x
trzoda chlewna.....	4,33	90,2	.	x
Mleko za 1 l	1,14	81,7	.	x
POLSKA				
Ziarno zbóż za 1 dt:				
pszenica.....	66,83	97,8	75,59	89,0
żyto	51,42	96,4	58,67	91,8
Ziemniaki jadalne ^a za 1 dt	51,15	98,4	82,04	81,9
Żywiec rzeźny za 1 kg:				
bydło (bez cieląt).....	6,02	100,9	6,52	100,5
trzoda chlewna.....	4,30	89,1	4,54	91,9
Mleko za 1 l	1,13	82,7	.	x

^a Bez wczesnych.

4.1. Zboża

W 2015 r. skup zbóż w województwie wielkopolskim wyniósł 1899,1 tys. t, czyli 44,8% ilości zebranych zbóż, i był o 0,5% mniejszy niż w roku poprzednim (w kraju spadek o 2,9%). Skup zrealizowany w województwie stanowił 15,8% krajowego skupu zbóż, a biorąc pod uwagę jego wielkość, wielkopolskie było drugim, po województwie dolnośląskim, dostawcą zbóż w kraju. Z gospodarstw indywidualnych skupiono 1381,3 tys. t ziarna, tj. 72,7% ilości skupionej w województwie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skupiono 1093,4 kg ziarna zbóż (w kraju 825,4 kg).

Skup zbóż podstawowych (z mieszankami zbożowymi) w 2015 r. kształtował się na poziomie 1346,8 tys. t i przewyższał ubiegłoroczny o 8,4%. Skup ten stanowił 39,1% zbiorów uzyskanych w 2015 r. Dostawy z gospodarstw indywidualnych stanowiły 52,7% ilości skupionych w województwie.

Łącznie w 2015 r. skupiono 782,1 tys. t pszenicy, tj. o 11,7% więcej niż przed rokiem, a ilość ta stanowiła 71,5% produkcji pszenicy w województwie. Skup od gospodarstw indywidualnych stanowił 73,3% ilości pszenicy skupionej w województwie.

Skup żyta wyniósł w tym czasie 167,7 tys. t i był o 23,7% mniejszy niż w 2014 r. Do skupu trafiło 45,3% zbiorów żyta w województwie, a z gospodarstw indywidualnych pochodziło 81,7% skupionego żyta.

Średnia roczna cena skupu zbóż podstawowych konsumpcyjnych i paszowych (z mieszankami zbożowymi, bez ziarna siewnego) wynosiła 62,80 zł za 1 dt i była o 2,3% niższa niż przed rokiem. W styczniu 2015 r. za 1 dt zbóż płacono 66,97 zł; w marcu – 65,61 zł; w czerwcu – 62,63 zł; we wrześniu – 61,45 zł, a w grudniu – 64,95 zł.

Ceny targowiskowe ziarna zbóż podstawowych kształtowały się następująco: w styczniu 2015 r. wynosiły 70,32 zł za 1 dt; w marcu 69,69 zł; w czerwcu 67,50 zł; we wrześniu 69,32 zł, a w grudniu 70,83 zł.

W 2015 r. w województwie wielkopolskim za 1 dt pszenicy w skupie płacono średnio 67,87 zł (o 2,7% mniej niż przed rokiem), a za żyto – 51,41 zł (o 3,5% mniej niż w 2014 r.). W kraju średnia roczna cena skupu pszenicy wynosiła 66,83 zł za 1 dt (o 2,2% mniej niż przed rokiem), a żyta – 51,42 zł (o 3,6% mniej niż w 2014 r.).

Średnia cena pszenicy na wolnym rynku w 2015 r. kształtowała się na poziomie 79,94 zł za 1 dt, tj. o 10,1% niższym niż przed rokiem, a za żyto płacono – 58,78 zł (o 13,6% mniej). Na targowiskach w kraju za 1 dt pszenicy płacono średnio 75,59 zł, tj. o 11,0% mniej niż w 2014 r., a żyta – 58,67 zł (o 8,2% mniej).

4.2. Ziemniaki

W 2015 r. skup ziemniaków w województwie wielkopolskim wyniósł 403,7 tys. t i był o 3,1% mniejszy niż przed rokiem (w kraju spadek o 5,2%). Ziemniaki dostarczone do skupu stanowiły 62,8% ich produkcji uzyskanej w 2015 r. Skup zrealizowany w województwie stanowił 26,4% skupu krajowego, a wielkopolskie było największym dostawcą ziemniaków w kraju. Gospodarstwa indywidualne dostarczyły do skupu 311,5 tys. ton ziemniaków, czyli 77,2% ilości skupionej w województwie. Skup ziemniaków w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych kształtował się na poziomie 232,4 kg (w kraju 105,2 kg).

Średnia roczna cena ziemniaków w skupie, wynosząca 41,67 zł za 1 dt (w kraju 39,92 zł za 1 dt), była o 4,4% wyższa w odniesieniu do ceny z 2014 r. (w kraju wyższa o 2,9%), natomiast średnia cena ziemniaków jadalnych (bez wczesnych) osiągnęła poziom 57,01 zł za 1 dt (w kraju 51,15 zł) i była niższa o 6,5% (w kraju o 1,6%).

W obrocie targowiskowym średnia roczna cena ziemniaków jadalnych bez wczesnych w 2015 r. wynosiła 82,24 zł za 1 dt (w kraju 82,04 zł) i była o 21,6% niższa od notowanej przed rokiem (w kraju o 18,1%).

4.3. Buraki cukrowe

Skup buraków cukrowych w województwie wielkopolskim wyniósł 2414,9 tys. t i był mniejszy o 12,8% od zanotowanego w 2014 r. (w kraju spadek 14,8%). Skup zrealizowany w województwie stanowił 22,6% skupu krajowego. Z gospodarstw indywidualnych skupiono 1912,2 tys. t, tj. 79,2% ilości dostarczonej do skupu w województwie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skupiono 1390,4 kg buraków cukrowych (w kraju 734,8 kg).

Średnia roczna cena buraków cukrowych w skupie, wynosząca 12,40 zł za dt (w kraju 11,95 zł), była o 5,3% wyższa od notowanej w 2014 r. (w kraju o 5,1% niższa).

4.4. Rzepak i rzepik

W 2015 r. skupiono 252,3 tys. t rzepaku i rzepiku, tj. o 20,3% więcej niż przed rokiem (w kraju o 9,4% mniej). Skup ten stanowił 13,3% ilości skupionej w kraju, a wielkopolskie było drugim z kolei, po dolnośląskim, dostawcą wśród województw. Gospodarstwa indywidualne zrealizowały 78,6% skupu w województwie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skupiono 145,3 kg rzepaku i rzepiku (w kraju 130,5 kg).

Średnia roczna cena w skupie kształtowała się na poziomie 155,65 zł za 1 dt (w kraju 150,51 zł) i była wyższa od notowanej w 2014 r. o 13,3% (w kraju o 14,0%).

4.5. Żywiec wołowy (bez cieląt)

Skup żywca wołowego w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniósł 191,1 tys. t i był o 37,3 tys. t, tj. o 24,3%, większy niż w 2014 r. (w kraju wzrost o 23,3%). Ilość żywca wołowego skupiona w województwie wielkopolskim była największa wśród wszystkich województw i stanowiła 23,0% skupu krajowego. Gospodarstwa indywidualne dostarczyły do skupu 186,6 tys. t, tj. 97,6% ilości skupionej w województwie. Skup żywca wołowego w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych wynosił 110,0 kg (w kraju 57,2 kg).

Przeciętna cena skupu żywca wołowego w 2015 r. wyniosła 6,25 zł za 1 kg (w kraju 6,02 zł) i była wyższa niż w poprzednim roku o 4,2% (w kraju wzrost o 1,0%). W styczniu 2015 r. za 1 kg żywca wołowego producenci otrzymywali 6,16 zł; w marcu cena wzrosła do 6,34 zł; w czerwcu odnotowano dalszy wzrost do 6,38 zł, po czym we wrześniu obniżyła się do 6,12 zł i ponownie wzrosła do 6,36 zł w grudniu.

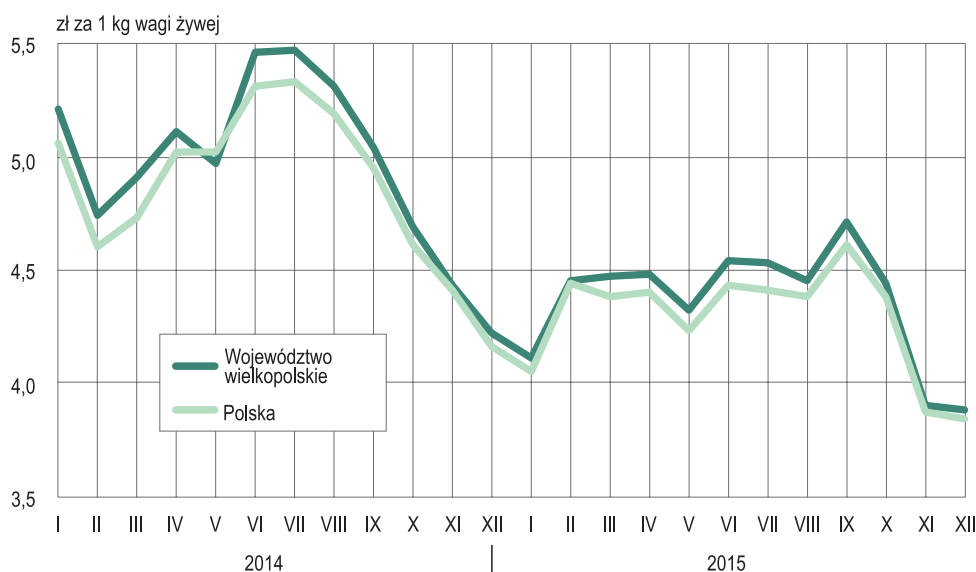
4.6. Żywiec wieprzowy

Skup żywca wieprzowego w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniósł 610,0 tys. t i był o 30,7 tys. t, tj. o 5,3%, większy niż w roku poprzednim (w kraju większy o 2,1%). Ilość ta stanowiła 27,1% krajowego skupu i lokowała województwo na 1. miejscu w kraju. Gospodarstwa indywidualne dostarczyły do skupu 65,4% żywca wieprzowego skupionego w województwie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skup trzody chlewnej wynosił 351,2 kg (w kraju 154,7 kg).

Przeciętna cena skupu 1 kg żywca wieprzowego w 2015 r. wynosiła 4,33 zł (w kraju 4,30 zł) i była o 9,8% niższa od rejestrowanej w 2014 r. (w kraju o 10,8%). W styczniu za 1 kg żywca wieprzowego płacono producentom 4,11 zł; w marcu cena wzrosła do 4,47 zł; w czerwcu zwiększyła się do 4,54 zł; we wrześniu zanotowano dalszy wzrost do 4,71 zł za 1 kg, a w grudniu spadek do poziomu 3,88 zł za 1 kg.

Relacja cen skupu żywca wieprzowego do cen targowiskowych żyta w ciągu roku mieściła się w granicach od 6,5 do 8,4 wobec 6,6 do 8,1 w 2014 r. Oznacza to, że rentowność produkcji żywca wieprzowego nadal utrzymywała się poniżej poziomu przyjętego za opłacalny dla tuczu trzody chlewnej (co najmniej 10–11).

WYKRES 18. CENY SKUPU ŻYWCA WIEPRZOWEGO

4.7. Żywiec drobiowy

W 2015 r. w województwie wielkopolskim skupiono 471,9 tys. t żywca drobiowego, tj. o 41,8 tys. t, czyli o 9,7%, więcej niż w 2014 r. (w kraju wzrost o 7,0%). Skup zrealizowany w województwie stanowił 17,6% krajowego skupu drobiu. Z taką wielkością skupu województwo wielkopolskie zajmowało 2. pozycję w kraju, po mazowieckim. Od gospodarstw indywidualnych skupiono 427,6 tys. t żywca drobiowego, tj. 90,6% ilości skupionej w województwie. Skup żywca drobiowego w przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych kształtował się na poziomie 271,7 kg (w kraju 184,3 kg).

Ceny drobiu rzeźnego w skupie spadły o 5,2% w stosunku do poprzedniego roku (w kraju o 3,4%); w 2015 r. za 1 kg żywca drobiowego płacono średnio 3,84 zł (w kraju 3,94 zł).

4.8. Mleko

W 2015 r. w województwie wielkopolskim skupiono 1618,0 mln l mleka, tj. o 81,3 mln l (o 5,3%) więcej niż w 2014 r. (w kraju odnotowano wzrost o 2,3%). Udział województwa w krajowym skupie mleka kształtował się na poziomie 15,3%, a wielkopolskie było trzecim co do wielkości dostawcą mleka do skupu, po województwach mazowieckim i podlaskim. Z gospodarstw indywidualnych trafiło do skupu 1350,8 mln l mleka, tj. 83,5% ilości skupionej w województwie. W przeliczeniu na 1 ha użytków rolnych skup mleka wyniósł 931,6 l (w kraju 726,5 l).

Średnia roczna cena mleka w skupie wyniosła 1,14 zł za l (w kraju 1,13 zł) i była niższa od ceny w 2014 r. o 18,3% (w kraju spadek o 17,3%). W 2015 r. ceny mleka kształtowały się następująco: w styczniu i marcu za 1 l płacono 1,21 zł, w czerwcu – 1,09 zł, we wrześniu odnotowano niewielki spadek do 1,08 zł, a w grudniu cena wzrosła do 1,13 zł.

4.9. Jaja konsumpcyjne

Skup jaj kurzych konsumpcyjnych w województwie wielkopolskim w 2015 r. wyniósł 591,2 mln sztuk i był o 47,6% większy niż w 2014 r. (w kraju odnotowano spadek o 1,2%). Jaja kurze konsumpcyjne skupione w województwie wielkopolskim stanowiły 54,8% krajowego skupu, a województwo było największym dostawcą jaj w kraju. Gospodarstwa indywidualne dostarczyły w tym czasie do skupu 428,7 mln sztuk, tj. 72,5% ilości jaj skupionych w województwie.

Średnia roczna cena jaja kurzego konsumpcyjnego w skupie wynosiła 22 gr za 1 sztukę i była o 3 gr niższa od ceny z 2014 r. (w kraju 23 gr, tj. o 1 gr mniej niż w 2014 r.).

5. WARTOŚĆ PRODUKCJI ROLNICZEJ

Globalna produkcja rolnicza w województwie wielkopolskim w 2014 r. (w cenach stałych 2013 r.) osiągnęła wartość 18751,0 mln zł i w porównaniu z 2013 r. wzrosła o 7,5%. Wartość produkcji roślinnej w ciągu roku zwiększyła się o 14,6%, osiągając w 2014 r. poziom 8027,7 mln zł, i stanowiła 42,8% wartości globalnej produkcji rolniczej (42,0% w 2013 r.). Natomiast wartość produkcji zwierzęcej zwiększyła się o 2,8%, osiągając w 2014 r. poziom 10723,3 mln zł.

Wartość towarowej produkcji rolniczej w 2014 r. wyniosła 14699,6 mln zł i była o 7,4% większa niż w 2013 r. Natomiast końcowa produkcja rolnicza osiągnęła wartość 15612,4 mln zł, tj. o 7,0% więcej niż w 2013 r.

W 2014 r. udział województwa wielkopolskiego w ogólnokrajowej globalnej produkcji rolniczej wyniósł 16,6%. Natomiast udziały województwa wielkopolskiego w ogólnopolskiej produkcji końcowej oraz towarowej kształtowały się odpowiednio na poziomie: 17,1% i 17,6%.

Gospodarstwa indywidualne dominowały w tworzeniu globalnej produkcji rolniczej w województwie wielkopolskim. W 2014 r. ich udział wyniósł 76,6% wobec 74,6% w 2013 r., a wartość wytworzonej tu produkcji ukształtowała się na poziomie 14367,1 mln zł i była o 8,4% wyższa od notowanej przed rokiem. Produkcja zwierzęca w gospodarstwach indywidualnych stanowiła 53,6% wartości globalnej produkcji rolniczej tych gospodarstw, a produkcja roślinna – 46,4% (w 2013 r. udziały te wyniosły, odpowiednio: 54,2% i 45,8%).